KLUB NOVÝCH NEWCOMERS' CLUB

KANADSKÉ LISTY

Second Class Mail. Reg. No. 3088

388 Atwater Ave.,Mississauga, Ontario, L5G 2A3, Canada. Tel. /905/ 278-4116.

No.3, Vol.29., březen-March 1995.

"At your age,
I expected you
to have more sense!"

V TVÉM VĚKU UŽ BYS MOHLA MÍT ROZUM!

Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře ve Žďáru nad Sázavou byl zapsán do Seznamu světových kulturních památek UNESCO. Tím se město dostalo doslova i obrazně na mapu světa. /Na Seznamu jsou 3 města v ČR:historické jádro Prahy,Č. Krumlova a Telče./ Otcům města i kulturnímu oddělení okrasenému úřadu /a specificky I.Chalupovi/ tím nastal velký finanční problém: musí se najít 60 milionů korun na restaurátorské a stavební práce,které by měly skončit v r. 2000. Naskýtá se vzácná příležitost pro Žďáráky žijící v zahraničí /a specificky pro "Klub přátel Žďáru n.S."v Kanadě a USA/, aby sáhli do kapes a svému městu pomohli! Není to krásné,že Žďár je na Seznamu UNESCO vedle Vatikánu,Florencie a egyptských pyramid? Ve Žďáru n.S. byl původní kostel s klášterem založen 1252, ve 30ti-leté válce byl zničen,kolem r.1734 za dohledu arch. Santiniho obnoven, v 1737 však padl za oběť požáru. K dalšímu požáru došlo v r.1784 a klášter byl zrušen. S obnovením kostela se začalo až v r.1792 a pak až v 19.století.

Bratrům Mašínovým stále hrozí smrt

Legenda českého protifašistického odboje za II. světové války podplukovník Josef Mašín (98) vytvořil společně s J. Balabánem a V. Morávkem v letech 1939 - 41 zpravodajsko - diverzní skupinu Obrana národa, která udržovala radiové spojení s Londýnem. J. Mašín zorganizoval v roce 1940 přímo v Německu diverzní akce - např. exploze na anhaltském nádraží v Berlíně. Popraven byl za stanného práva v roce 1942. Zůstaly po něm tři děti, dcera a dva chlapci. Po únoru 1948 se bratři Mašínové, Ctirad a Josef, rozhodli urchnout do zahraničí, což se také stalo. Komunisté, kteří na statečnost a odbojářské úspěchy J. Mašína žárlili, oba jeho syny odsoudili k trestu smrti. V rozsudku je uvedeno, že bojovali proti komunismu se zbraní v ruce. Proč tuto skutečnost připomínáme právě nyní? Rozsudek smrti nad Ctiradem a Josefem Mašínovými dosud nebyl v České republice zrušen, takže se nemohou z USA, kde oba bydlí, do vlasti, pro niž jejich otec tolik udělal, podívat bez obav, že by mohli být zatčeni. O milost nejsou ochotni nikoho žádat. Když Kanadu nedávno navštívil ministr obrany ČR Vilém Holáň, byl na tento křiklavý případ nespravedlnosti upozorněn, stejně jako předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR Milan Uhde. Nápravu se pokoušel sjednat také generál R. Krzák, ale zatím rovněž marně. Přátelé bratrů Mašínových v americkém a kanadském exilu doufají, stejně jako jejich sestra, která žije v Konstantinových Láznich, že je jim možná s to pomoci jediný člověk, a to prezident Václav Havel MŠD 22/2'95 **JIŘÍ POSPÍŠIL**

Zřejmě 9. května vznikne Česko-Slovenská rada

O ustavení Česko-Slovenské rady jako ústředního orgánu stabilizace československých vztahů a jejich perspektivního rozvoje jednal v sobotu v Praze sněm České komory Česko-Slovenského výboru. Komora hodlá zahájit jednání s bývalými poslanci někdejšího Federálního shromáždění tak, aby rada byla založena k 9. květnu jako k 50. výročí osvobození Československa, nebo nejpozději k 28. říjnu 1995. Signatářům Česko-Slovenského výboru sněm doporučil aktivní účast na petičních akcích týkajících se vševidového vlastnictví katedrály sv. Víta a odmítání platit školné. Česko-Slovenský výbor považuje rozbití Československa za nelegitimní a nedemokratické. ŠP, 4/2/95 (ttx)

Praha odmítá...

VÍDEŇ – Lichtenštejnský kníže Hans Adam II. včera potvrdil nároky na odškodnění, které vznáší vůči České republice. „Trváme na tom, aby se s námi zacházelo stejně jako se všemi svrchovanými státy a abychom buď dostali náhradu, nebo nám byl vrácen majetek," zdůraznil v rakouském listu Der Standard. Praha si musí uvědomit, že Lichtenštejnsko bylo v roce 1918 i 1945 suverénní, uvedl kníže. „Byli jsme svrchovaným státem už v době, kdy ještě Československo neexistovalo." Praha však nadále trvá na tom, že co se dělo před rokem 1948, nemůže být předmětem diskuse, připomněl Hans Adam II. Podle Standardu Lichtenštejnsko požaduje od České republiky v přepočtu asi 2,3 miliardy šilinků jako náhradu za zabavené pozemky knížecího dvora.

Na vědomost se dává,že ing.Libor Slezák,CSC /ODS/ se stal novým primátorem metropole východních Čech, Pardubic. /Zkušená ing.Hana Demlová je jeho náměstkyní./ Mají k ruce městské zastupitelstvo čítající 55 členů; kdo z nich se stal členem nové rady města,zatím nevíme. Nové vedení plánuje užší spolupráci s občany města,např. pomocí "Společnosti pro rozvoj Pardubicka". Ta poukázala na nečistotu ovzduší a celkovou zaostalost; obyvatelé Skřivánku by se rádi dožili přístupu ke břehům Chrudimky,kde se nyní nacházejí vklady býv.železničního pluku. O pokrocích nového vedení města budeme čtenáře informovat..

Jerry Kasanda, Egbert, Ontario:

Canadian Referendum/Questionnaire Re Quebec

(1) Quebec would have a place and would be welcome in a renewed united Canada as one of equal provinces with the protection of the French language and cultural enshrined in the constitution; the language policy would -

(a) be based on freedom of speech, minimal legislation and would not impose either enforced bilingualism nor unilingualism;
( ) agree ( ) disagree ( ) undecided

(b) recognize the predominance of French in Quebec and English elsewhere in Canada as the language of work and society; and
( ) agree ( ) disagree ( ) undecided

(c) support official bilingualism in key federal institutions such as Parliament, the Supreme Court, and federal services where demand in sufficient to warrant cost-effective minority language services.
( ) agree ( ) disagree ( ) undecided

(2) Should Quebec opt for independence, the federal government should invoke the disallowance clause of the constitution and prevent the break-up of Canada, using military force if necessary.
( ) agree ( ) disagree ( ) undecided

(3) Should Quebec opt for independence, the federal government and Parliament of Canada should respect Quebecers' right to self-determination and arrange for a peaceful secession, subject to the following conditions:

(a) The boundaries of the independent State of Quebec would encompass the present territory of the Province of Quebec.
( ) agree ( ) disagree ( ) undecided

(b) The boundaries of the independent State of Quebec would encompass only that territory that formed the Province of Quebec at the time of confederation (1 July 1867)-subject to (c) below.
( ) agree ( ) disagree ( ) undecided

(c) Quebec's politicians should be reminded that their native son, former PM Pierre Elliot Trudeau stated: "If Canada is divisible, so is Quebec!" Consequently, an independent Quebec would have no claim on those constituencies in which more than 50% of voters oppose separation.
( ) agree ( ) disagree ( ) undecided

(4) An independent Quebec would be allowed to use the Canadian dollar as its legal currency.
( ) agree ( ) disagree ( ) undecided

(5) An independent Quebec would have to assume responsibility for the National Debt of Canada in proportion to its population.
( ) agree ( ) disagree ( ) undecided

(6) The citizens of an independent Quebec would not be eligible for employment in the Canadian Armed or Police Forces nor in the Federal Civil Service of the new Canada.
( ) agree ( ) disagree ( ) undecided

Note: Major (retired) J.J. Kasanda, OMM, CD, came to Canada in 1949 as a political refugee from Czechoslovakia, where his studies at the University of Prague were interrupted by the communist coup-d'etat. He spent his first three years working as a farm labourer in Ontario, lumberjack in Quebec and a hard rock miner in Ontario and B.C. In 1952 he enlisted as a Private in the Princess Patricia's Canadian light infantry and pursued his military career as a Physical Training Instructor. He was commissioned from the ranks and after 30 years of service retired as the Commandant of the Canadian Forces School of Physical Education and Recreation at CFB Borden.

J. J. Kasanda proposes that the above questions be put to Canadians in a Federal Referendum or, if the Canadian government does not hold a referendum, that newspapers publish the questionnaire so that Canadians can make their views known by sending them to their local Members of Parliament.

Kanadské Listy

INDEPENDENT MONTHLY
IN CZECH LANGUAGE.

Publisher and Editor: Mirko Janeček.
Tel. /905/ 278-4116.

Články, objednávku inserátů, opravy adres a předplatné lze poslat na:
"Kanadské Listy", 388 Atwater Ave., Mississauga, Ont. L5G 2A3, Canada.

Předplatné na 1 rok:

Kanada ...	*$ 19:00*
USA, jako tiskopis ...	*$ 22:00*
zámoří, jako tiskopis ...	*$ 24:00*
USA, letecky ...	*$ 28:00*
zámoří, letecky ...	*$ 34:00*

Čtenářům v České republice:
Dobrovolné předplatné v korunách lze zaslat na adresu:
Pavel Svoboda, Na Vyhlídce 175, 252 63 Roztoky u Prahy.

Kdo se z našich přistěhoval do Kanady v 50.letech, určitě si vzpomíná na přijímací budovu na molu č.21 v přístavu v Halifaxu. Osmšedesátníci mají zas jiné trvalé vzpomínky po přistání letadlem. Často jsou to první vlídní krajané, s kterými se setkali. Tam to bylo v případě manželů Petrových a jejich dvou synů. Nikdy nezapomenou na sympatickou paní Marii Rejzkovou, která jim poskytla ubytování ve 2.patře domu na rohu Queen St.W. a Brookfield. Měli na paní domácí vždy nejlepší vzpomínky. Když se ve Waterloo, Ont. dověděli, že dobrá paní Rejzková dne 29.ledna t.r. zemřela, byli zarmouceni. Paní Rejzková se narodila dne 24.12.1912 na Volyni, stejně jako její manžel Jaroslav. Vybudoval si úspěšnou truhlářskou dílnu a účastnil se krajanského života. Paní Rejzková se starala o domácnost a 3 děti /Nina, Mirek a Jean, provdaná Beyak v Missisauga/. Rev. Steve H. Petr píše mj.: "Když jsme odcházeli ze staré vlasti, vzal jsem si sebou jen jednu knihu. Pan Rejzek usoudil, že postupně budu mít knih víc a udělal nám první knihovnu. Paní Rejzkovou jsme poznali, jako ženu dobrého srdce, vzácného a milého charakteru. Nešetřila pohostinstvím a povzbudivým slovem. Oba manželé měli pochopení s námi, novými emigranty a jako stáří a usedlí Čechokanadané byli nám příkladem snášenlivosti. Hned v počátcích nás vzali na sokolský slet na Masaryktown. Její české kuchařské umění bylo vynikající".

Sletová hlídka

Zájem o slet v Kanadě se zvyšuje :
Předběžné zprávy naznačují, že se letos koncem června slétnou do Toronta sokolové z mnoha částí světa. Největší účast připravuje americké sokolstvo - Americká obec sokolská, Slovenská tělocvičná jednota sokol v USA a Dělnický americký Sokol; dosud přihlásily výpravy z devíti států: Connecticut, Florida, Illionis, Michigan, Nebraska, New Jersey, New York, Pennsylvania, Texas. Z Evropy byla ohlášena výprava Sokola Curych a Sokola Bern s dalšími členy župy Švýcarské a delegace župy Vídeňské, z České republiky tři výpravy: Sokolské župy Orlické se sídlem v Hradci Králové, župy Máchalovy se sídlem v Brně a župy Moravskoslezské se sídlem v Ostravě, k níž se připojí členové župy plukovníka Švece z Jihlavy; zájem o účast na sletu projevili také členové župy Plzeňské a několika pražských jednot. Podle posledních zpráv se má sletu také zúčastní 20ti členná skupina cvičenců Sokola na Slovensku.

Ze života krajanů

Malý, ale důležitý dodatek k výše uvedenému nekrologu za paní Rejzkovou: Kdo zná Rev.Petra neudiví ho, že tou knihou, který si Steve H.Petr vzal do exilu, byla Bible. V Kanadě se napřed živil jako zručný technik-opravář kancelářských strojů; později působil jako pastor v Pentecostal Church v B.C. a v Ontáriu.--Krajanka Marie Kunčická oslavila v rodinném kruhu své 100.narozeniny. Žije v Torontě.--V krajanské obci v Torontě se rošířila zpráva, že jistý krajan vyhrál v loterii celý milion dolarů. Pochybujeme; žádné jméno nedávných větších výherců se nepodobá českému či slovenskému jménu.--V kanceláři fed.ministra immigrace si zřejmě povšimli článku J. Kasandy "Privilege" a ministrova tajemnice nám v dopise zopakovala všechny podrobnosti, jak lidé se mohou přistěhovat k stálému pobytu. Kopii dopisu pošleme zájemcům zdarma.--Torontský Jan Matějovič se v "Hlasu národa"/Chicago/ dojemně rozloučil se svým kamarádem, rovněž rodným Chodem, Adamem Krutinou, který se narodil ve Starém Postřekově u Klenčí pod Čerchovem 21.listopadu 1927. Zemřel náhle v Torontu 13.ledna 1995. Smuteční obřady vykonal česky a anglicky pastor Józa Novák. Krutina byl typický chodský sedlák, ale v Kanadě nalezl uplatnění jako prospektor na Dalekém severu.--Článku "Privilege" si povšimla také pozorná čtenářka, paní Emilie Boukalová z Bramptonu, Ont. Vzpomněla si na rok 1923, kdy se do Kanady přistěhoval její otec J.Sekyrka, povoláním krejčí. Rodina následovala o rok později. Až v r.37 se rodina odstěhovala do Toronta, kde pomohl krajan Gustav Přístupa st.--V květnu se otevírá Baťovo Muzeum Obuvi na Bloor S. v Torontě.--V Meadowvale Theatre v Mississauga dávají 6.a 8.4. "Lazebníka sevilského".--Martin Skalička/O.Ostrčila 16, 370 05 Č.Budějovice/ by rád strávil 2-3 letní měsíce v Kanadě, aby se naučil anglicky. Kdo mu poradí či pomůže?--Do kanadských škol byla uvedena kniha "The Columbia History of the World", 1240 stran. Je tam jen zmínka o Husovi a bitvě na Bílé hoře, ale ani slovo o T.G.Masarykovi.--Film.a TV. hvězda Suzan Rubešová-Douglas je rodačka z Lipníka n.Bečvou.--Zajímavý časopis "Tramp" vydává Zd.Vašíček, K lesu 8/65, 713 00 Ostrava-Heřmanice.--Prof.Jaromír Petříček s paní si postavili dům nedaleko Žel.Brodu. Semtam se objeví v Torontě.--Koncem dubna 37 zničila něm.nacistická letadla španělskou vesnici Guernicu a zabila na 4.000 obyvatel; 29.6.téhož roku navštívil v Berlíně Hitlera náš tehd.min.předseda MacKenzie King. Podle listu "Toronto Star" opustil Berlín jako obdivovatel Hitlera a Goeringa.--"Tramp" přinesl zajímavou reportáž, jak se manželé Mývala a Mirko Kennedy-ovi usadili v Dawson City na Yukonu.--Kan.občan Peter Goldie byl lektorem angl. jazyka v Brně. Když loni o vánocích utrpěl náhlou mozkovou příhodu, trvalo 5 hodin, než se octl na nemocničním lůžku. V nemocnici působící švédský lékař /šlo o Bohunice?/ Karel Landyš, českého původu, případ v tisku kritizoval. Pacient po třech dnech zemřel.--J.K.z Toronta přišel na to, že se i zelináři na Zelném trhu v Brně "opičí" po Baťovi: místo 16ti korun za kilo brambor účtují 15:90. Po převážení ale zákazník zjistil, že ho kilo brambor stálo 16:20 korun; článek v "RT" byl nadepsán: "Baťa by se divil".--Tomáš J.Baťa, nar.17.9. 1914, poskytl před časem zajímavý rozhovor dr.F.Valachovi, který vyšel pod názvem "Mohli bychom úspěšně spolupracovat" v "Haló sobota". T.Baťa vzpomněl, že v r.39 připlul na lodi "Queen Mary" do New Yorku a byl hned internován na Ellis Island, protože měl neplatný čs.pas. Pomohl Jiří Janeček.

V Saskatoon, Sask. žijí celkem spokojeně dlouholetí čtenáři "Kanadských Listů" rodina Drahokoupilova. Kanada jim zřejmě svědčí..

Víte, že před několika lety existoval ve Winnipegu čs.hokejový team "Čs.Lvi"? Jejich čapky byly originální a dnes jsou už sběratelskou raritou.

Máte zaplaceno předplatné?

Consulate General
of the Czech Republic
1305 Pine Avenue West
Montreal, Que. H3G 1B2
tel: (514) 849-4495 fax: (514) 849-4117

Krásné i ve stáří

I když naší tvář dokreslily jemné vrásky a už dlouho není hladká a svěží, je přesto krásná, jestliže z ní hovoří láska, humor a tichá moudrost. V tváři se ve stáří v pravém slova smyslu zrcadlí naše osobnost, o tom nelze pochybovat. Neměli bychom se tedy nad postupujícími lety rmoutit, běh světa nepředěláme, ale asi bychom měli přijímat příznaky stáří racionálně a uvědomovat si, že nejsme »jen tělo«.

● Od padesáti nebo i trochu dříve budeme patrně rok co rok o maličko menší, zato nedáme-li si pozor, naše bříško se poněkud zvětší. Budeme pociťovat při vší své činnosti dříve únavu, svaly začnou postupně ochabovat. Neměli bychom jen tak odevzdaně připustit příliš rychlý postup uvedených příznaků věku, postačí pár vhodných cviků denně a neustávat v pohybu, byť pomalejším. Více jak čtyřicet procent žen si dnes stěžuje na nadváhu; něco na tom je, ale víte, že dnešní ženy jsou o 2 kg lehčí a o dva tři centimetry vyšší, než bývaly jejich matky ve stejném věku?

● Kolem padesátky, šedesátky už leckdy vypoví paměť. A tak pokud nejsme pracovně činné, pomůže pravidelný trénink paměti. Co takhle učit se nazpaměť verše autorů, které máme rády? Nebo si denně vytrvale trénovat mozkové buňky nad učebnicí některého jazyka, který jsme v mládí slušně ovládaly? Může to být časopis či kniha, to bude zábavnější. A postačí luštění křížovek, což je milá zábava mnoha starších a starých lidí. Jen v novinách a časopisech je jich dnes spousta.

● Kolagenu v našich kloubech ubývá, vápníku v kostech též. Neměly bychom pít příliš šálků kávy denně, stačí jeden, zato v hezké pohodě, a vždy raději s mlékem. Bylo zjištěno, že velká konzumace kávy zaviňuje úbytek vápníku v organizmu.

● Co naplat, srdce ve vyšším věku vykazuje sníženou výkonnost, hrozí zvápnění arterií. Nikdy není pozdě; pomůže zdravá strava s minimem živočišných tuků a uzenin, se zvýšeným množstvím ovoce, zeleniny i obilnin (ovesné a sójové vločky, rýže natural, pohanka, jáhly, pečivo z celozrnné mouky atd.). Potěšíme i svou peněženku, budem-li do jídelníčku zařazovat obden místo masa a sýrů z kravského mléka takzvané sójové maso a sýr tofu. Nerezignujeme na přiměřený pohyb na čerstvém vzduchu, ten je také velmi důležitý pro srdeční sval a naše cévy.

● V čem podle mnohých spočívá tajemství krásné ženské tváře ve stáří? Ve směsici odvahy a něhy, v jasných čistých myšlenkách. Filmová herečky Audrey Hepburnová ve svých šedesáti řekla: »Mám v sobě vnitřní klid, a ten mi pomáhá zůstávat mladou.« A švédská spisovatelka, kterou u nás máme velmi rádi, Astrid Lindgrenová, má zase tento »recept« pro radostné stárnutí: Po celý život zůstat dítětem – v tom smyslu, že nás svět stále okouzluje a můžeme v něm i ve vyšším věku objevovat tolik zajímavého, hezkého.

(hel) Naše rodina

kultura

Ivo Odehnal

JARNÍ INVESTIGACE

Česnek už nabírá výšku
a směřuje
do tajemné sféry bytí
Start to je jarojatně
I bezděčným
je vzletně

Slunce chodí ulicí
s udicí

Na břehu března
sedí sněženka kněžna...

"Rovnost", Brno, 25.2.1995.

Tom a Mary spí pod stolem
Tom se probudí a vidí měsíc a hvězdy. Šťouchne do Mary a povídá "Copak ty hvězdy povídají?"
"No, že zítra bude pěkné počasí!"
"No, mně zas říkají, že nám někdo šlohnul stan!"

***

Mladý básník poslal Ďáblíkovi své první dílko s otázkou: Proč žiju? a ptal se na jeho obsah. Ďáblík mu odpověděl telegramem: "Proč žiješ? Protože jsi to poslat poštou!"

4.6.1961: v Torontě se konala výstava tří čs. malířů a byla pochválena i kanadskými kritiky. Zleva: gen. tajemník SVU dr. Jaroslav Němec /z Washingtonu/, Ant. Lněnička, Anna Škvorová-Vanistová, pěvec Jan Rubeš a Jaroslav Šejnoha. Prac. skupina SVU v Torontě vznikla 5.12.1960 z popudu dr. Mária Hikla. Mezi hosty skupiny se postupně vystřídali red. Ivan Herben, dr. Ján Papánek, prof. Václav Hlavatý. Ve vedení skupiny byli mj. M. Zlámal, Ant. Cekota a dr. J. Čermák. Významným podnikem byl "Večer Dvořákovy hudby" 6.1.1962. Vyvrcholením činnosti bylo Valné shromáždění SVU a slavnostní banket 7.9.63, kdy promluvil prof. René Wellek z Yale U.

SunLife of Canada

Pojištění je věc důvěry

38 let služby naší veřejnosti s největší kanadskou životní pojišťovnou

VLADIMÍR VÁLEK, C.L.U.
Senior Representative

Tel. 626-3004

21 Four Seasons Pl., Suite 330, ETOBICOKE, Ont. M9B 6J8

Východně od 427.

PRONÁJEM BYTŮ V ČESKÉ REPUBLICE

Nabízíme

dlouhodobý pronájem bytů v západní oblasti České republiky, 15 km od německých hranic.

Byty vysoké kvality o výměře 60-65 m² k užívání od 8/95 v rekonstruovaném objektu bývalého zámku – společenské prostory, garáže, zámecký park, tenis, rybolov.

Bydlení v klidném a čistém prostředí na hranici Šumavy a Českého lesa, 7 km od okresního města Domažlic.

V případě Vašeho zájmu zašleme podrobné informace

Alena Angert
Silber Strasse 27, 80999 München, Germany

Your Key to the Czech and Slovak Republics

Subscribing to *The Prague Post* provides you with extensive news and business coverage, commentary from both republics' political and business leaders, profiles, cultural features, sports and entertainment listings in English.

For information and your complimentary copy contact Hana Anděrová at

THE PRAGUE POST

Dept. Na, Na Poříčí 12, 115 30 Praha 1, Czech Republic • Tel: (422)24875000, Fax: (422)24835050

Kde tlustá čára neplatí...

Příspěvek ke konferenci Spisovatel a společnost, konané ve dnech 27. a 28. února 1995 v Olomouci.

V podstatě se domnívám, že lidský druh se odlišuje od veškerého ostatního tvorstva hlavně svou zvláštní zlomyslností, chtivostí a touhou dominovat nad ostatními jedinci. Spisovatelé pak jsou koneckonců také jen lidé. V našem případě, vzhledem k tomu, že jsme mívali písemnictví dřív, než jsme měli svůj stát, tak každý už prostě tím, že psal česky, stával se spisovatelem i jakýmsi nositelem státnosti.

Určití spisovatelé tudíž těšili se dávno už dosti nezasloužené aureole tohoto dědictví i později. U určitých jedinců byl onen věhlas pilně rozvíjen za podpory nelegální moci komunistické strany i v době, kdy už to zas vlastně ani náš stát nebyl. Určití jedinci se o to pokusili, k ukojení svých pudů a tužeb, dokonce i v době, kdy jsme byli jen docela obyčejně obsazený kus země s okupační vládou. Nesoudili jsme pachatele vojenské zrady této doby, je tudíž zbytečné soudit i pachatele pokusu o zradu na tom, o čem věřím, že je to spisovatelovo poslání. Doposud se také nikdo nepokusil soudit, ačkoli tam bychom vlastně měli začít, ani pachatele persekuce našeho jazyka spáchané vládním Úřadem pro jazyk český (slovo úřad je zde použito záměrně).

Za spisovatelovo poslání však pokládám nejen tak řečeno nosit zrcadlo podél cesty, ale zejména úsilí o jakousi spravedlnost. Přestávám se tudíž zabývat otázkami jakýchsi ze stálého rozpočtu dobře živených povaleču, což je můj názor na svrchu zmíněnou instituci, a dovolil bych si přejít na konkrétní příklad velice faktické a velice palčivé nespravedlnosti.

Případ bratří Mašínových je znám zejména díky pravidelné a dobře placené popularizaci, kterou dodával, byv k tomu úkolován plukovníkem Steklým z ministerstva vnitra, Rudolf Kalčík. Takové ty dojemné příběhy o hrdinech třídního boje a hrdinství vymlacovačů zubů od StB. Bratři Ctirad a Josef Mašínové se postavili vědomě a odpovědně do cesty nelegálnímu režimu této země. Šli ve stopách svého otce generála Josefa Mašína, který vedl tento boj proti jinému nelegálnímu režimu jen o necelých deset let dříve a dne 30. června 1942 v tomto boji padl, se jménem Československa na rtech, na Kobyliské střelnici v Praze.

Že bratři Mašínové bojovali proti nelegálnímu režimu, dosvědčuje také zákon o nelegálnosti komunistického režimu, jehož paragraf pátý nás dokonce zavazuje prokazovat úctu všem těm, kdož se mu postavili na odpor. Tlustá čára za minulostí, tak výhodná pro komunistické zločince všeho druhu, nehodila se však pro bratry Mašínovy (a všecky jim podobné). Epopej jejich následného útěku přes okupované Německo do Berlína a střetnutí s desetitisíci příslušníky místní komunistické policie i jednotkami sovětské okupační armády se neocitla v našich čítankách, ani podle ní nebyl natočen náš film pro mládež.

Zde bych rád řekl, že kdysi se mi Jan Procházka svěřil, že právě Mašínové ho inspirovali k napsání románu Přestřelka; není divu, že skupina takzvaných diverzantů je jeho nejsympatičtějšími hrdiny. Příběh v čítankách a film pro mládež možná chybí, co je však horšího, trestní stíhání zahájené proti nikdy neodsouzeným bratrům Mašínovým před více než čtyřiceti lety nelegální mocí v této zemi je dosud v běhu a zabraňuje jim v návratu domů. Tady tlustá čára za minulostí náhle neplatí.

Před zhruba devatenácti lety jsem vyzval československé spisovatele, aby se zastali tehdy odsouzených ruských spisovatelů Siňavského a Daniela, a i dnes považuji za správné poděkovat autorce Hele Valanské, která tehdy vstoupila do minuty stmeleného ticha na podporu mého požadavku. Měli by ji poděkovat všichni, jimž pomohla překonat mrtvý bod strachu. Byť tak spisovatelé posléze učinili více než reluktantně, ten jakkoli bezzubý protest se stal skutkem.

Dnes tedy používám tribuny této konference se žádostí o konkrétní čin, jehož by se snad i čeští spisovatelé mohli zase jednou dopustit. Vyhotovme jménem své Obce pozvání pro Ctirada a Josefa Mašínovy a všecky ostatní, kterým se podařilo přežít, a v rozporu s citovaným zákonem o nelegálnosti komunistického režimu jsou dosud obětí komunistické perzekuce. Vyhotovme pro ně pozvání k návratu domů a postarejme se o jejich bezpečnost.

Abych se vyjádřil zcela přesně. Nejde mi o milost, ta nechť je vyhrazena zločincům všeho druhu včetně zasloužilých cyklistů, milost se nedědíce hrdinům. Jde o to, aby zákon byl spravedlivým naplněním práva, strážcem slušnosti a výrazem obecné vůle občanovy. Pokud tlustá čára za minulostí platí, musí platit i pro bratry Mašínovy.

Jan Beneš, Praha 5

"Polygon", 2/95.

THE NEW ONTARIO HEALTH CARD

MÁ OHIP VAŠI SPRÁVNOU ADRESU, ABYSTE MOHLI DOSTAT NOVÝ PRŮKAZ ZDRAVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ?

Před tím než dostanete nový průkaz zdravotního pojištění, musí znát ministerstvo zdravotnictví vaši současnou adresu, aby vám zaslalo pozvánku k registraci.

Jestliže jste se od roku 1990 přestěhoval(a) a doposud jste to neoznámil(a) ontarijské pojišťovně (OHIP), zavolejte tuto změnu ministerstvu 1-800-664-8988. V Torontě (416) 327-7567. TTY 1-800-387-5559.

SMILE ONTARIO.

Ontario

O LETCÍCH

Plk.let.v.v. Henry /Jindra/ Prokop vydal své válečné zážitky soukromým tiskem pod názvem "Česká Odysea", 136 stran + přílohy. Po Kanadě koluje kopie, která je určená jako dar Ant.Dvořákovi. V knize autor vděčně vzpomíná na plk.J.Berounského. /Příslušnou kapitolu jsme už poslali Beroun-

ského dceři do Švýcar./ Jednu kopii knihy dostal p. prezident ČR, Václav Havel.--Plk.L.Volka je nešťastný nad stavem životního prostředí doma. Navrhl, že to není "zemský ráj na pohled", ale spíš "zemská spoušť na pohled".--Objemná a obsahem zajímavá je kniha Mil.Pajera "Křídla míří na Německo", 444 stran. --Plk.Prokop napsal prez.Havlovi, že je mu vděčen, když v Anglii 5.června 94 zdůraznil bojové zásluhy čs.letců v RAF za války. Knihu, kterou plk.Prokop věnoval prez.Havlovi, má nyní v úschově PhDr.K.Pichlík z Historického ústavu Armády ČR.--"NO" mělo článek o letci-autorovi A.Liškovi pod názvem "Český pilot žije!". Gen.Liška žije v Plzni.--Valná hromada Svazu letců v Londýně bude 29.4.95.--Odhalení pomníku padlým letcům v Bubenči bude 12.5. Výprava z Anglie českým letadlem bude čítat 100 osob. Letecký den v Hradci bude 13.5.--O prodej českých letadel a náhr.součástí se stará firma IKAR AVIATION, Kbely Airport, 197 06 Praha 9. Jméno šéfa chybí.--Slovenský list "Život" měl článek o RAF letci Jánu Skrinárovi a tak se dověděli o něm jeho váleční kamarádi. Skrinár žije v Anglii.--List "L+K" přinesl článek o Jaroslavu Kauerovi pod názvem "Nezvěstný". Dotyčný padl 23.12 44 a je pohřben v Boulogne.--V Martině měli soutěž plastikových modelů pod názvem "Memorial Pavla Pukančíka".--Dr.M. Vostatek si v Praze vyzpovídal plk.L.Úlehlu pro plánovanou studii.--V Sovinci na sev.Moravě byl postaven náhrobek pro majora franc.letectva, který tam zemřel; asi jako POW.--Naším pomocníkem se stal mladý let.historik L.Vorlíček, Poběžovice 8, 345 22 Poběžovice. Je to nedaleko Domažlic.--Na publikaci "Let.válka nad Čechami 1944-1945, vedle dr.Jana Tetřeva z Pardubic, pracovali také pracovníci Hist.ústavu AČR PhDr.Stan.Kokoška, PhDr.Jan Němeček a PhDr. Lubor Václavů.--Problémy Marie Hrubé v Nové Pace, vdově po Otovi, s úřady ohledně důchodu po manželovi pokračují. Problém se zřejmě komplikoval tím, že Ota byl v 50.letech komunisty vězněn, ale nebyl odsouzen.--Na dotaz sdělujeme, že lanžhotský rodák Josef Hubička, DFC, zemřel v Anglii 13.12.88. Jeho bratr Antonín žije v Břeclavi-Poštorné.--B.Krézek není spokojen s tónem pražských novin k 50.výročí konce války v Evropě, a la "naši moc nebojovali a proto není co slavit" a pod. --Hana Zejdová létá větroně z letiště v Mnichově Hradišti.--Podle J.K. am.let.hrdina Lindbergh předstíral před 2.svět.válkou sympatie ke Goeringovi a německým letcům, byl pozván do Německa, proveden let.továrnami a základnami a tak se dověděl věci, o které měli Američané značný zájem. Nedlouho po jeho návratu se rozjela am.let.výroba na plné obrátky.--M. Zeman z Dobrušky pochválil Let.výstavu v Pardubicích. --Málokdo ví, že Jan Smudek sloužil jako navigátor u RAF, specificky u 68.perutě, pod jménem Karel Doubek.-- V Prostějově nebudou vrtulníky, ale zpravodajci.-- V Praze vyšla kniha "Dějiny RAF". Je po ní poptávka.-- Jiří Kalivoda /Libčice 33, 262 03 Nový Knín/ do našeho archívu věnoval malou gramodesku s osmi pochody napsanými na počest našich letců. Deska vyšla v r.1984.--K.Herman nám do archívu věnoval další fotografie: W/C Blackwooda s W/C E.Čížkem, mechaniků 312.perutě a trio Dobrovodský-Štička-Šrom.--V dinghy přišel o život Ruda Skalický, ne Antonín.--M.Krézek nám pěkným článkem připomněl Kalvárii čs.studentů v listopadu 1939 a později.--Plk.Jan Irving se po zásluze stal franc.Rytířem a dostal Národní řád, z rukou franc.attaché plk.G.Le Deroff. Irving měl ze všech našich letců nejvíc nalétaných hodin a hned po něm byl Karel Gedoš z Brníčka u Zábřehu na Moravě.--Letiště v Přerově má nést jméno gen.K.Janouška; narodil se tam. --Plk.J.Váňa se v Praze snaží, aby letos vyšel tzv.úplný seznam našich letců v RAF. Jedna zajímavost: v RAF sloužilo za války podle angl.pramenů 3.563 letců, ale na českém seznamu je jich jen 2.500. Bude tedy "úplný" seznam dokonalý?--Od J.Hermana, býv.letce, jsme z Prahy dostali seznam našich, co byli u Francouzů.

Havel se zúčastní oslav výročí konce války v Londýně i v Praze

P r a h a (li) - Prezident Václav Havel se zúčastní celosvětových oslav padesátého výročí konce války 7. května v Londýně a 9. května možná navštíví podobné oslavy v Moskvě. V den českého státního svátku 8. května bude v Praze přítomen vojenské přísaze, jmenuje generály z řad veteránů východní i západní fronty a večer na třetím hradním nádvoří promluví k účastníkům boje proti fašismu. Havel tento program oznámil v České televizi a informoval o něm kabinet i parlament.

O tom, jak budou vypadat státem organizované oslavy, není zatím zcela rozhodnuto. Parlament uvažuje o slavnostním shromáždění spojeném s koncertem České filharmonie, o zvláštní schůzi nebo o shromáždění s občany. Vláda zatím o oslavách oficiálně nejednala, Havel ji však o to požádal. Řekl, že by se vláda měla připomínkou květnového výročí zabývat v nejbližší době.

Prezident míní, že oslavy by se měly nést v duchu usmíření. "Mělo by být jasně řečeno, že padesát let po válce nemá smysl probouzet různé démony, které pochopitelně tato válka vyvolala nebo kteří vyvolali ji," uvedl. MF 9/3/1995

Jestliže čs.západní parašutisté měli ve svých řadách dva odsouzené zrádce, čs.záp.letci měli jen jednoho. Byl to Augustín Přeučil /na snímku vpravo/, kterého pražské Gestapo poslalo do Polska, aby zjistil cesty, kudy prchají čs.důstojníci a vojáci za hranice. Měl vypátrat také, jaké osoby, případně úřady v Protektorátu, jim poskytují pomoc a další informace. Přeučil prošel Polskem, Francií a podle instrukcí Gestapa posílal zprávy do Prahy na fingovanou adresu. V Anglii měl obavy, že po něm angl.tajná služba a uletěl do Belgie s moderní stíhačkou, za kterou mu Němci vyplatili odměnu 10. 000 marek. V Praze pracoval jako ochotná volavka v celách, v nichž byli vězněni čs.záp.letci a parašutisté. Podobně působil i v Terezíně. Způsobil smrt nebo utrpení mnoha lidem. Přeučil byl zatčen čs.orgány ve svém rodišti /Měchenice u Davle/, odsouzen vojenským soudem pro zradu a popraven 14.4.1947 v Praze. Vlevo je J.Dohnal a uprostřed J.Martinec; ti ovšem neměli tušení o Přeučilově roli v té době.

„Létat jsem začal s hadrem po eroplánu"

Zaznamenal: JAROSLAV TĚŠÍNSKÝ
Snímky LADISLAV SITENSKÝ, autor a archiv

Ze svadby v New Yorku, 17. ledna 1944: zprava - nevěsta Helena, plk.Lubomír Volka a jeho nejoblíbenější tchyně.

Patnáctého března 1939 skoro v celých Čechách padal studený, mokrý sníh. Vytvářel pochmurnou kulisu německé okupační armádě, která od hraničních přechodů rychle postupovala do vnitrozemí. Mladý Lubomír Volka popocházel ten den nervózně v mokvající břečce po letištní ploše. V kapse ho hřál čerstvý průkaz pilota vojenského letectva a hlavu mučilo vědomí, že takhle to přece nemůže zůstat. Pohled mu občas zabloudil do hangárů k řadám pečlivě vyrovnaných dvouplošníků s naježenými kulomety. S kamarádem četařem Vlkem horečně spřádali plány, jak by se dalo uletět. Počasí bylo pod psa, takže nezbývalo než čekat. Než se však obloha vyjasnila, přijeli němečtí vojáci, uzavřeli hangáry i muniční skladiště a všude postavili stráže. Lubomír Volka se kousl do rtu a usmyslel si, že tahle prohra musí být jeho poslední. Netušil, co všechno ho ještě v životě čeká...

Majitel hotelu na Bílém Kříži v Beskydech slyšel na heslo „Za vlast". Měl spojení se členy tehdy již rozpuštěného Svazu letců Československé republiky a měl s nimi stejnou krevní skupinu. Jeho pohůnek se v místních kopcích vyznal dobře. Sedmičlennou skupinu exulantů opatrně provedl kolem ubytovny německých pohraničníků i hlídek a přes území tehdejšího Slovenského státu jim ukázal cestu, na jejímž konci je nad ránem zastavil pozdrav Deň dobry. V té chvíli věděli, že už jsou v Polsku, i když vlastně stále na českém území, které Poláci za okupace zabrali.

Pár měsíců je pak internovali v různých ubytovnách. Až teprve na začátku září, když Hitler Polsko přepadl, je posadili do vlaku se starou dýchavičnou lokomotivou a po trati přeplněné vojenskými transporty a uprchlíky se pomalu začali přesunovat na východ.

V Mielcích přišel německý nálet. Strojvůdce duchapřítomně zařadil zpětný chod a vycouval z městečka. Vzápětí zasypala nádraží sprška bomb. Vyskákali z vagónů, zalehli ve stráni a s vytřeštěnýma očima sledovali dílo zkázy. Vtom přímo na planině nad nimi vybuchla bomba a ozval se zoufalý ženský křik „Mamušu, tatušu zabili." Vyběhl s ostatními nahoru. Byl tam kryt přikrytý pražci, který dostal přímý zásah. Jakýsi místní Polák skočil do jeho kouřících trosek, ale vzápětí ho výbuchový plyn připravil o vědomí a on zůstal bezvládně ležet na podlaze. Lubomír Volka zahlédl jeho poslední zoufalý pohled. Zhluboka se nadechl, zatajil dech a skočil dovnitř. Popadl Poláka za vlasy a s vypětím všech sil ho vytáhl ven. Když se po půlhodině Polák vzpamatoval, rozplakal se a podával svému zachránci prkenici naditou penězi. „Za život se neplatí," zabručel pan Volka pod vousy. V té chvíli se poprvé setkal s násilnou smrtí. V zasaženém krytu zahynuli dva muži, šestnáctiletá dívka a její matka.

Vrátil se k vlaku a po rozbitých kolejích klopýtal zpět na nádraží. „Prošę pana zaratuj, prošę pana..." zaslechl z jednoho hořícího vagónu. Našel v něm vojáka s utrženou nohou. Vytáhl ho ven, ránu mu stáhl opaskem a vydal se hledat pomoc. Zrovna když v rozbitém nádraží ukazoval polským sanitákům cestu k jejich kamarádovi, začal další nálet. Vyběhl z nádraží, doslova přeletěl ulici do protějšího parku, vběhl do křoví a náhle stál přímo proti hlavni namířené pistole. „Jseš německý špión a svou bílou košili ukazuješ pilotům, kde mají shazovat bomby," křičel na něho polský poručík. „Rozlučte se se životem." Slova mu zůstala viset v hrdle, dech se zatajil, jen srdce zběsile bušilo v hlavě, jako by chtělo utéct kulce z namířené hlavně. V té chvíli dostala přímý zásah nedaleko stojící vodárenská věž a s duněním se sesula na zem. Polák křečovitě sevřel zbraň. „Jsem Cech, Cech ze Žižkova, voják jako ty," dostal ze sebe konečně a vzápětí si uvědomil, že má u sebe průkaz dobrovolníka polského letectva. Jen ten pravděpodobně zabránil polskému poručíkovi, aby stiskl spoušť.

Vlakem, pěšky, kravským povozem, cestou necestou, hladoví, špinaví, k smrti vyčerpaní dorazili ve svém putování na východ až k vesnici Kupičov. Tam zaslechl jejich hovor chlapík s koňmi a povídá: „Tož pojďte k nám do vsi, my jsme tady sami Češi." Krajané si je rozebrali po chalupách, pan Volka bydlel u místního regenschoriho, a protože se před válkou naučil hrát na klavír, náramně si rozuměli.

Dál nebyla cesta o nic méně strastiplná. Názvy měst – Oranky, Suzdal, Oděsa – řeknou mnohé každému, kdo se někdy jen trochu zajímal o osudy čs letců za války.

V únoru 1941 se naši dobrovolníci vydali z posledně jmenovaného přístavu ruskou lodí Abchazia do Istanbulu, odtud do Tel Avivu a pak je čekala dlouhá cesta kolem Afriky, až konečně po 112 dnech plavby přistáli ve skotském Glasgowě.

Následoval krátký výcvik na dvojplošnících. A protože naši dobrovolníci rychle prokázali, že mají létání v krvi, byli většinou zařazeni do pilotního výcviku v Kanadě. Když se Lubomír Volka vydal na podzim roku 1942 anglickým parníkem napříč neklidným a ne zrovna bezpečným Atlantikem, pronásledovaly ho chmurné myšlenky. Situace na frontách byla zlá – Brity stíhal v Africe jeden neúspěch za druhým, Rudé armádě bylo také ouvej. Zdálo se, že nacisty už nic nezastaví. Doma sílil teror proti obyvatelstvu, popravy byly na denním pořádku. A k tomu strach o blízké. Nedozvědí se Němci, že on bojuje v zahraniční armádě? Nebudou se jim mstit?

V Kanadě se vyškolil na dvoumotorových letadlech, prodělal kurs výzvědných i průzkumných letů, navigace i astronavigace a nakonec se ještě na Bahamských ostrovech naučil létat se čtyřmotorovými bombardéry Liberator.

Po návratu do Velké Británie v roce 1944 byl jako pilot nasazen především k letům nad Atlantikem, kde se svou posádkou pronásledoval německé ponorky. Při těchto a dalších bojových operacích nalétal stovky hodin. Každý start znamenal maximální nasazení, nervy napnuté k prasknutí i riziko vlastního života. Často se některý z kamarádů nevrátil...

Konec války zastihl pana Volku v Londýně; měl to štěstí, že hned v květnu 1945 byl pověřen zvláštním úkolem – letět do Prahy s archívem naší vlády. Na ruzyňském letišti doslova vyškemral auto s vojenským řidičem a jel se honem podívat domů. Po téměř šesti letech, kdy neměl vůbec žádné zprávy o své rodině, překročil opět rodný práh. V kuchyni uviděl neznámého chlapa – až po chvilce pochopil, že je to jeho bratr, který „trochu" vyrostl, a vzápětí se shledal se svou maminkou.

Po definitivním návratu dělal instruktora létání ve vojenské akademii v Prostějově. V plné práci na výchově nových pilotů ho zastihl rok 1948 a krátce nato bezdůvodný vyhazov z armády. Bylo jasné, že nad západními letci se v Československu stahují mraky. Znovu a s těžším srdcem než před lety se rozhodoval k odchodu do ciziny. Tušil, že to může být nadlouho, a nechtělo se mu. Nechtělo se mu opustit kbelské letiště, kam jako kluk poprvé utekl místo školy, a protože se vrátil až za tmy, hledala ho mezitím jako pohřešovaného policie rozhlasem. Nechtělo se mu opustit místa, kde, jak říká, začal létat s hadrem po eroplánech, když mu dovolili utírat na nich prach. Ani svou maminku, se kterou se – když mu v rámci akce 1 000 pilotů republice odmítala podepsat revers k létání – tak pohádal, že ji dokonce uhodil (kdybych mohl tu napřaženou ruku stokrát, tisíckrát vrátit zpět, říká dodnes, i když mu dávno odpustila). Nechtělo se mu opustit ulici, v níž se s ním maminka, když potom přišel v modré letecké uniformě, chlubila, a sousedka, která vždycky říkávala, že ten Volků darebák roste pro šibenici, pukala závistí... Tyto myšlenky se mu poněkud zmateně honily hlavou, když se znovu za pomoci jednoho lesníka vydal za kopečky.

V Americe začínal pan Volka zase od začátku. Nejprve se vrátil ke své původní profesi kuchaře a číšníka, později se stal opět leteckým instruktorem. Pak pracoval v letecké továrně Republic, kde se vyráběly tryskové stíhačky F 84. Byl zařazen do výzkumné laboratoře jako technik, ale začalo mu vadit, že nemá širší teoretické znalosti. Nastoupil tedy do večerní školy a za pět let si nesl domů diplom inženýra. Jako jeden z nejlepších pracovníků se pak dostal k práci na kosmických raketách. Podílel se na vývoji plazmového motoru a tepelného štítu vesmírných lodí Apollo. Pravděpodobně jako jediný Čech se může pochlubit listinou, že spolupracoval na projektu letu člověka na Měsíc. Vedle toho celou dobu létal jako instruktor a nadšený sportovní letec.

Dnes žije pan Volka ve svém domě nedaleko New Yorku na Long Islandu. Se svou ženou (původně Čechoameričankou Helenou Margetíkovou z moravského Slovácka) mají krásný a útulný domov. Mimochodem, brali se za války v New Yorku při jeho zpáteční cestě z Bahamských ostrovů do Kanady. Znali se čtrnáct dnů a za čtyři dny po svatbě se vracel znovu na frontu. Letos jsou spolu již 48 let. Po válce se paní Volková přestěhovala do Prahy a v roce 1948 se jako americká občanka vrátila zpět.

Je až neuvěřitelné, kolik energie, elánu a životního optimismu může mít člověk v 75 letech po tak těžkém a na dramatické zvraty bohatém životě. Když jsem letos pana Volku v Americe navštívil, pronajal si malé sportovní letadlo Piper Cherokee a sám za pilotním kniplem mi ukázal New York z ptačí perspektivy. A pak jsme si podél pobřeží Long Islandu zaletěli na oběd až na Block Island. „Ničeho ve svém životě vlastně nelituju," řekl mi tam v malé restauraci plné výletníků. „Mrzí mě jen, že jsem dal dva syny Americe a ne své vlasti."

O VOJÁCÍCH

Další příklad, jak "KL" dávají lidi dohromady: Plk.Petr Majer /z Odboru pro styk s veřejností na Ministerstvu obrany v Praze/ poslal prostřednictvím "KL" dárek plk.Jar.Štěpánovi, rez.Ottawy. Jde o publikaci "Vojenská Akademie, Hranice na Moravě, 1920-1990", 118 stran. Památník obsahuje řadu dokumentárních fotografií.--"Naše Vojsko" vydalo knihu o gen.Matěji Němcovi pod názvem "Návraty ke svobodě". Z ruských legií se znal s L.Svobodou.--Mjr.StB Jindřich Stekly rozpracoval proti bratřím Mašínovým četné operace, vč. únosu, pod krycím názvem "Akce teroristé". Podrobnosti jsou dosud tajné. Je však zajímavé, že dnešní ministerstvo vnitra odepřelo oběma bratřím vydat doklad o českém občanství, uvedl "Polygon" v č.2/95. Podle Sokola Milana Petříka z Dobrušky, syna legion.generála, má p.prez.Havel na stole připravenou k podpisu milost pro oba bratry.--Petr Asmus /adresa je vedle fotografie otce Karla, na této stránce/ by rád slyšel od válečných kamarádů svého otce. Nebyl s ním ve styku od r.48. --Jiří Nedoma /Frýdlantská 1313/17, 182 00 Praha 8/ napsal závažný dopis min.vnitra, v němž žádá vyšetření pravděpodobné vraždy paní Marie Mašínové v komunistickém vězení na Pankráci, zahájení trestního řízení proti pachatelům vraždy a jejich potrestání. Ing.Nedoma se domnívá, že v archivech StB je dokument, kterým byli bratři Mašínové a Milan Paumer /3, kteří se prostříleli vých.Německem na západ v r.1953/ odsouzeni na smrt. V té souvislosti nám sdělil Ctirad Mašín z USA, že Paumer už několikrát ČR navštívil bez problémů, ale když žádal, aby jeho případ byl projednáván českým soudem, MV mu odpovědělo, že jeho případ se bude projednávat jen v přítomnosti obou bratří Mašínových! Z Konstantinových Lázní se mezitím ozvala Zdena Mašínová, která byla v 50.letech vězněna se svou matkou. Nelze také zapomínat, že po odchodu tří výše uvedených, byli komunisty popraveni Ctibor Novák, V.Švéda a Zbyněk Janata; budou rehabilitováni?--Litujeme, že jsme do tohoto čísla nedostali nekrolog na gen.Kašpara-Pátého, fotografii z důst.kursu s plk.Svatoněm a gen.M.Kašparem a článek o MUDr.Fr.Šťastném.-- Ohyzdná rudá hvězda na českém lvu pod Žižkovým pomníkem na Žižkově stále straší, ale má zmizet do roka! Památník byl pronajat Společnosti 200, ale o smlouvu se vede soudní spor. /Mistr Roman Skalický z Brna by ten vadný znak odstranil v rekordním čase../--V Praze žije dcera býv.průvodčího mez.rychlíků Jiřího Zemana, který byl do r. 42 důležitou spojkou mezi ON a Londýnem. Věděl prý o plánovaném atentátu na Heydricha, stejně jako pravoslavný biskup Gorazd, ale od Zemana se Gestapo nic nedovědělo.--Distribuce knih ALFAX /Nevanova 1053, 163 00 Praha 6/ vydala tyto knihy od dr.Miloslava Johna: "Čechoslovakismus a ČSR 1914-1938", "Čs.letectvo za mobilizace v r.1938", "Okupace českých zemí v březnu 1939", "Září 1938: nacistické přípravy na přepadení ČSR a čs.obranné plány" a "Příčiny selhání spojenců ČSR v září 1938".--AČR má konečně nová hodnostní označení důstojníků.--Na oslavy konce války jsou z Ruska pozváni českou vládou i nemajetní veteráni. Jejich dopravu a pobyt zaplatí česká armáda.

Pořádný Hradečák pozná hned, že vedlejší obrázek je z Hradce. Byla polovina dubna 1945 a na ulici byla jednotka americké armády! Projížděli cestou do Lázní Velichovek, kde jim něm.maršál Schoerner nabídl kapitulaci na území Čech, včetně útvarů SS. Když se Němci dověděli, že do amerického zajetí musí dojet až k Plzni, začali balit a dali se na cestu. Druhý obrázek je z Lázní Velichovek.

Kam se poděl Neznámý vojín?

Text:
JAN GALANDAUER

"Reflex", 10/94.

Po úděsných masakrech první světové války, zejmě v důsledku potíží při identifikaci padlých, se zrodila myšlenka uctít ty, kdo zahynuli při obraně vlasti, v osobě náhodně vybraného bojovníka. Jako první pohřbili Neznámého vojína v listopadu 1920 pod pařížským Vítězným obloukem Francouzi. Následovali je Angličané ve Westminsterském opatství a řada dalších států: USA, Portugalsko, Polsko, Rumunsko a další země, které hojovaly na straně vítězné Dohody. Hroby neznámých vojáků se v krátkém čase staly součástí protokolu - významné státní návštěvy k nim kladly věnce a vyjadřovaly tak úctu k cizímu státu, jeho armádě a padlým.

V Československu vznikl hrob Neznámého vojína v roce 1922. Většina českých vojáků padla více v řadách rakousko-uherské armády, nicméně Neznámý vojín byl vybrán z těch, pro které se vžil název legionáři a kteří bojovali proti Rakousko-Uhersku a Německu za vytvoření samostatného československého státu. Neznámým vojínem se stal příslušník československé brigády, který 2 července 1917 padl v bitvě u Zborova.

Tato bitva byla pokládána za den vzniku Československé armády a její páté výročí provázely rozsáhlé vzpomínkové oslavy. Na zborovské bojiště přijela komise sestavená ministerstvem národní obrany, aby vybrala a identifikovala ostatky padlého příslušníka čs. brigády. Ostatky byly uloženy do cínové rakve, a ta pak do rakve dřevěné.

Cesta zvláštního vlaku do Prahy byla provázena četnými zastávkami: Neznámému vojínovi vzdávaly hold vojenské posádky, sokolové a další občanské korporace. V Praze byly ostatky Neznámého vojína vystaveny v pantheonu Národního muzea.

Pohřeb se konal 1. července 1922 za účasti armády, legionářů, poslanců, příslušníků diplomatického sboru, ministerského předsedy Edvarda Beneše a řady ministrů. Rakev byla uložena v kapli ve Staroměstské radnici.

Umístění hrobu Neznámého vojína na tomto místě bylo od počátku pokládáno za provizorní. Soudobí kritici vytýkali, že hrob je v radniční kapli schován a "národ k němu nemá přístup". V tisku a ve veřejných i neveřejných anketách se objevilo nepřeberné návrhů, kde by měl Neznámý vojín najít definitivní místo posledního odpočinku.

Návrhy se vztahovaly k řadě míst na Pražském hradě, na Staroměstském náměstí, před pomníkem svatého Václava, nebo dokonce mimo Prahu - na historické hoře Říp. Žádný z těchto plánů se však po dobu trvání předválečného Československa neuskutečnil.

I po 15. březnu 1939 zůstal hrob Neznámého vojína ve Staroměstské radnici. Německý generál Friederici k němu dokonce položil věnec (asi to zamýšlel jako poctu vojáka vojákovi) a němečtí vojáci měli nařízeno, aby při míjení hrobu vzdávali Neznámému vojínovi poctu.

Později se postoj okupantů změnil. Souviselo to s útoky nacistů proti legionářům a legionářské tradici. Dal k nim signál K. H. Frank, když v protektorátním a říšském tisku označil legionářskou tradici za protiněmeckou. Expertíza ze srpna 1940, kterou nechal vyhotovit, končila shrnutím, že kult Neznámého vojína má protiněmecký ráz.

V noci z 22. na 23. října 1940 proto vybraná "úderná skupina" rozsekala cínovou rakev a pozůstatky Neznámého vojína převezla do budovy gestapa v Bredovské ulici (nyní Politických vězňů). Tam zůstaly do dubna 1945, kdy je gestapo přemístilo do Malé pevnosti v Terezíně. Tam byly buď spáleny, nebo na neznámém místě zakopány.

Pátrání po ostatcích Neznámého vojína, která proběhla po osvobození, nebyla úspěšná. Před Staroměstskou radnicí, poničenou v bojích pražského květnového povstání, byl tedy postaven aspoň katafalk s prázdnou tumbou - symbolickým hrobem neznámého bojovníka. V následujících letech se u něj konala řada slavnostních aktů. Například zde byly vítány zahraniční jednotky, které se vracely do vlasti.

V roce 1947, v souvislosti s oslavami třicátého výročí zborovské bitvy, zamýšlelo ministerstvo národní obrany vyzvednout na zborovském bojišti ostatky jiného příslušníka československé brigády, převézt je do Prahy a hrob Neznámého vojína obnovit. Tento záměr se však neuskutečnil pro odmítavý postoj Sovětského svazu, na jehož území se Zborov nacházel.

K obnovení hrobu Neznámého vojína proto došlo až po komunistickém převzetí moci: 14. července 1949 byly na vojenském hřbitově u Dukly vyzvednuty ostatky příslušníka 1. čs. armádního sboru v SSSR, jenž padl v bojích o Duklu. 11. října 1949 za účasti čelných představitelů KSČ, státu a armády byly tyto ostatky uloženy v Praze. Nový hrob Neznámého vojína se stal součástí Národního památníku na Žižkově. Hrob byl umístěn do takzvaného vojenského kolumbária pod soklem, na kterém byla v roce 1951 vzyčena jezdecká socha Jana Žižky z Trocnova.

Při ukládání ostatků promluvili prezident Klement Gottwald a ministr obrany Ludvík Svoboda. Jejich projevy oslavovaly Sovětský svaz, Stalina, sovětskou armádu a komunistický režim. O Zborovu, Neznámém vojínovi z roku 1922 ani o legiích nepadlo jediné slovo. Přestože druhý hlavní řečník, Ludvík Svoboda, sám v legiích sloužil.

Památník národního osvobození na Vítkově byl před válkou budován především jako poslední místo odpočinku legionářů. Po únoru 1948 byl přeměněn v takzvaný proletářský pantheon, tedy v pohřebiště čelných představitelů KSČ. Od prosince 1953 do roku 1962 zde dokonce existovalo Mauzoleum Klementa Gottwalda, jež uchovávalo jeho nabalzamované tělo. Hrob Neznámého vojína se tak dostal do jednoho objektu a pod společnou správu s "proletářským pantheonem". V praxi ceremoniál vypadal tak, že k hrobu Neznámého vojína pokládaly věnce oficiální státní a vojenské delegace, k mauzoleu - později ke Gottwaldovu katafalku - delegace "komunistických a bratrských stran".

Od listopadu 1989 již hmuniny oficiálních delegací na Vítkov nepřijíždějí, hrob Neznámého vojína je "mimo službu". Jeho budoucnost je nejistá.

Když po únoru 48 odešel na západ aktivní voják, který doma zanechal vodinu, vystavil ji zvýšenému zájmu se strany StB. Když odešel aktivní major, který za války sloužil v Anglii, bylo to horší. To byl případ majora Karla Asmuse, který se narodil 21.12. 1906 ve Frýdlantě n.Ostravicí a zemřel v kanadském Torontě 3.4.1989, ve věku 82 let. Karel zanechal doma manželku s třemi dětmi a podle syna Petra /P.Asmus, Hálkova 5, 747 05 Opava/ slíbil, že se pro rodinu vrátí. Také věřil, že se komunistická vláda v ČSR dlouho neudrží. Paní Asmusová nemohla dostat práci a rodina byla z bytu vyhozena. Komunisté naléhali, aby děti byly dány do dětského domova na převýchovu, protože matka /profesorka jazyků/ byla označena za podřadný živel. Tak se dala rozvést a zápasila se životem a s dětmi, jak se dalo. Mezitím otec rodiny Karel se přes Anglii dostal do Kanady a založil si zde novou rodinu a novou existenci. Měl s paní Joan/anglického původu/ obchod s dámskými oděvy na Bloor W. Na takové případy se zapomnělo?

O PARAŠUTISTECH

K záležitosti Niemczyk vs. Pernický, viz článek na této stránce nadepsaný "Jak to vlastně bylo", se vracíme jen proto, že nás o to několik čtenářů požádalo. Zajímalo je, jak celý spor skončil. V tomto čísle je příspěvek V.Hanáka z Jaroměře a příště přineseme posudek historika L.Maredy pod názvem "Můj názor". Oba materiály jsou z č.1/95 "Občasníku hist.skupin ZB a R-3", c/o plk.v.v. J.Hyhlík, Sochařská 15, 170 00 Praha 7.--Historik S.F.Berton-Brzobohatý shrnul nedávno materiály, které získal o prof.Vaňkovi-JINDROVI z Brna. Ze záznamů gest.komisaře Panmwitze vyšlo najevo, že zradil podzemní pracovníky Sokola. Po r.1948 spolupracoval s StB. Berton vyslovil podiv nad tím, že dr.Zd.Jelínek prof.Vaňka, např. v Pardubicích, označoval za "legendárního muže".--Že vysílačka "Libuše" mohla vysílat z Bohdanče /sorry: z Lázní Bohdaneč!/ se zasloužil ing. Josef Jánský, správce vodního hospodářství. Byl za to nacisty popraven. Desku má v Pardubicích na Autosalonu Mazda.--M.Křičenský je se svými druhy /byli sestřeleni Němci nad Mnichovem/ pochován na neznámém místě v Perlachovském lese, v předměstí Mnichova. RNDr.M. Vostatek se snaží vypátrat víc. Na býv.hřbitově byl zřízen urnový háj.--F.Hansen tvrdí ve své něm.psané knize o biologickém vedení války v Německu 39-45, že Heydrich zemřel na otravu botulotoxinem, anglického původu. Z toho vyvozuje, že Angličané měli velký zájem na tom, aby Heydrich zmizel ze scény.--Podle F.Klimeše z Toronta, podle několika pramenů, měli Gabčík s Kubišem spáchat atentát na Heydricha v obci Panenské Břežany : zmizet v okolních lesích. Opálka je prý přesvědčil o tom, že Praha bude vhodnější.--25.4. bude na jedné z budov York University odhalena deska na počest A.Vyhňáka; zdůrazní, že byl mj. vědcem, vynálezcem a - zdatným plavcem.--Dcera záp.parašutisty O. Riedla, Drahomíra Malíková, žije v Holešově.--Míla Fialková, válečná pomocnice desantů ze západu, nám sdělila, že letos bude v Nasavrkách obnoven pomník TGM. /Jediné Pardubice jsou v tom pozadu../-- V Proseči vzpomněli na gen.Svatoně a kpt.Sošku; řečníkem byl předseda chrudimského OV SBS dr.Vykydal.--"Leknín", vydávaný v Heřm.Městci, popsal řádění nacistů před 50ti lety v obcích Lipovec a Licoměřice. Obyvatelé pomáhali čs.parašutisty z východu, kterým velel mjr.Fomin. Ve skupině byl také pol.komisař M.Pich-Tůma./Měl se zodpovídat nedávno ze svých zločinů za komunistického temna; odsouzení ušel tím, že se v Trutnově oběsil./--Loňské vzpomínky na 7 statečných parašutistů v Resslově ul.v Praze se účastnil nenápadně i Heydrichův syn. Jeho matka, Lina, napsala nedávno do něm.novin, že její manžel mluvil o Hitlerovi jako o "českém kapráloví".Goebbels zas byl "kulhající řečník".--Několik čtenářů se nás dotázalo, proč plk.Jiří Šolc ve své knize "Bylo málo mužů", ignoroval desant AMSTERODAM, čítající 3 muže a jednu ženu. Muži byli shozeni 13.9.44 u Bytče na Slovensku, Chaviva Reiková na letišti Tri Duby 19.9.44.

O skautech

Když byl na českých poštovních známkách zvěčněn exulant Přemysl Pitter, neměl by být podobně poctěn starosta čs.skautů do února 48, JUDr.Velen Fanderlik? Skauti doma by měli psát prez.ČR V.Havlovi, který jako skautík měl jméno "Chrobák".--Eva Kupcová z Tábora upozornila, že se v ČR platí poplatek ze psů ne podle velikosti psů, ale podle velikosti obcí.--Milan Gregor z Ottawy plánuje návštěvu města Trail, BC, kde Velen Fanderlik zemřel 2.2.1985./Dostal z naší redakce kupu archivních materiálů./--Neuvěřitelné: legendární skaut, "Nepolapitelný Jan" Smudek bude letošního 8.září slavit "80". Bylo by pěkné, kdyby ho Domažlice jmenovaly čestným občanem. Lze psát Jiřině Paroubkové, Erbenova 161, 344 01 Domažlice, která s radostí žádost předá městské radě. Honza Smudek sloužil v RAF jako navigátor pod jménem Karel Doubek.--Měsíčník "Skaut-Junák" má adresu: Národní 37, 110 00 Praha 1. Ve stáncích stojí jedno číslo 18:80 Kč.--V Brně natočili videokazetu o Jaroslavu Foglarovi, 87, pod názvem "Jestřáb od Bobří řeky". Kazetu pokřtil vodou z Vltavy /z ešusu/ poslanec Tomáš Ježek.--Ant.Sum, býv. osobní tajemník Jana Masaryka, postoupil důležité materiály o bratřích Mašínových předsedovi Nejvyššího soudu a býv. skautovi Motejlovi.--Tvrdí se, že Smudek je nepsavec, ale jeho adresa je: 65 Les Capellans 3, Port Sud, 667 50 P.O., Francie.--Skauti sehráli významnou roli nejen při převratu v r.1918, ale také během Pražského povstání v květnu 1945; tento fakt připomene deska na Staroměstské radnici.--A.Sum měl zajímavé besedy se skauty v Hradci, v Ústí n.L. a ve Vamberku. Pomohl s pražskou výstavou "TGM a kultura".

Druhá světová válka skončila před 50ti lety: v Evropě v květnu 45 a na Dálném východě v den kapitulace Japonců /24.srpna 1945/. Náš obrázek je z japonského zajateckého tábora na Sima Rd. v Malajsku 2.září 1945; v den osvobození po třech letech krutého vězněnní je na snímku baťovec Josef Varmuža, první vpravo. Další dva jsou angličtí kolegové, s nimiž pracoval v nemocniční chatě, která je viditelná za nimi. V táboře na Sima Rd. bylo vězněno 17 baťovců. Přežili jen proto, že byli zvyklí jako baťovci na tvrdou práci; pomohla jim také předchozí výchova v baťovském internátě. Vytvořili skupinu, která si vzájemně pomáhala. Zařazujeme tento snímek do skautské hlídky, protože Josef Varmuža /nar.26.1.1912 v Olomouci/byl do svého odjezdu na Dálný východ aktivním skautem v Olomouci: vedl 1.oddíl Vlčáků /viz foto na str. 25 publikace Milana Ticháka "Po stopách skautů na Olomoucku 1919-1994"/./Adresa br.J.Varmuži: 55 Hemford Cr., Don Mills, Ont. M3B 2S4, tel /416/444-1701./

JAK TO VLASTNĚ BYLO?

„OBČASNÍK" historických skupin ZB a R-3 přinesl v čísle 3/94 (strana 30 a 31) dopis bývalého výborného radiotelegrafisty a operátora stanice ZDEŇKA (MILADA) Karla Niemczyka, ve kterém vyslovuje výhrady k článku Petra Kopečného o paraskupině CALCIUM a tvrdě obviňuje historiky z falšování, padělání, podvrhů a lží. Za „nepodařený falzifikát" v něm označuje doklad, který jsem nalezl ve fondu zpravodajského odboru a kterým vyslovuje plk. Moravec souhlas, aby se NIKY (kpt. R Pernický) ujal velení skupiny Calcium (po smrti velitele ppor. dr. J. Odstrčila). Jde o doklad, který je v uvedeném fondu řádně desítky let zatevidován, opatřen nenapodobitelnou parafou plk. Moravce, dopravními údaji (hlavou telegramu), podle kterých je možné s absolutní jistotou potvrdit, že její VRÚ vyslala a operátor stanice ZDEŇKA potvrdil. V Archívu ministerstva vnitra je uložen jiný doklad s úředním záznamem o jednání dne 12. září 1944 (podepsaný pplk. Palečkem, Strankmüllerem a kpt. Pernickým). Zachycuje konspirativní plán NIKY-ho a uvádí mimo jiné: „. . .odcházíte ke skupině ZDEŇKA . . .". V prvním i druhém případě se jedná o originály dokladů opatřené originálními podpisy nebo parafami.

Pan Niemczyk tvrdí, že se s kpt. Pernickým poprvé setkal až po skončení války a že žádnou depeši od něj do Londýna neodeslal, ani nepřijal. V prvním případě má asi pravdu. Věděl však, že byla vysazena skupina TUNGSTEN (vedená kpt Pernickým), že mu doručila vyžádané krystaly a že ji rtl. Široký (ze skupiny Calcium) osobně na záchytné adrese (u Cyrila Musila) ověřoval. Nemusel vědět, kdo se skrývá za jménem NIKY. Ale – nejenže odeslal telegram šifrovaný jeho číslicovým klíčem TUNGSTEN, ale také šifroval nejméně dvanáct telegramů klíčem ZDEŇKA, které NIKY podepsal! To není jen tvrzení. O všech uvedených údajích je možné se přesvědčit nahlédnutím do autentických dokladů, uložených ve VHA, fondu zpravodajského odboru

Co dodat?

V říjnu letošního roku pobýval v Praze pan Stanislav Berton. Prohlédli jsme spolu uložené doklady CALCIA, vysvětlil jsem mu způsob evidence dokladů a vedení písemností o rádiovém provozu. Pan Niemczyk jej vybavil kopií své vojenské knížky, aby mohl dokázat, že podpis na jeho poválečné výpovědi (uvádí v ní, že velitelem skupiny byl po padlém Odstrčilovi jmenován kpt. Pernický) je zfalšovaný. Našli jsme šest dokladů s různými daty a různé povahy, ani dva podpisy nebyly totožné. Panu Niemczykovi jsem poslal prostřednictvím S. Bertona úplný přepis záznamů Staničního deníku s relacemi ZDEŇKY (MILADY). Od Stanislava Bertona jsem v těchto dnech obdržel dopis. Sděluje mi v něm, že pan Niemczyk tvrdí, že na kmitočtech, jak jsou uvedeny v záznamu nepracoval . . . a že jinak trvá na svém!

A tak si říkám – má smysl k tomu ještě něco dodávat?

Pravdou je, že každý z nás jsme do jisté míry obětí své vlastní paměti. Převážná většina z nás si dokáže uvědomit, že padesát let od nějaké události je obrovskou propastí, které čas setřel podobu detailu a ponechal jen obrysy. Zdolat ji můžeme snad jedině pomocí dalších svědků, písemných záznamů a přesně zanesených údajů z té doby. Pan Niemczyk tuto prostou pravdu zřejmě nechce pochopit, trapně a nedůstojně obviňuje kde koho ze lži, falšování a podvodu – kromě vlastní paměti.

A k tomu už není co dodat.

Vítězslav Handk, Jaroměř

/Komentář L.Maredy příště./

"Čs. týdeník", USA.

Publikačná činnosť Múzea SNP si zaslúži naši podporu

Oslavy Slovenského národného povstania pri jeho 50. výročí postavili pred pracovníkov Múzea SNP mnoho náročných úloh, ktoré, ako sa ukázalo, so cťou splnili. Vládne delegácie a návštevníci vysoko hodnotili našu expozíciu, bohaté a jedinečné zbierky umiestnané v budove, ktorá je po architektonickej stránke pozoruhodná.

S kolegami sme okrem toho pripravili medzinárodnú vedeckú konferenciu: SNP v dejinách a pamäti národa. Pod takýmto názvom vyšiel aj zborník referátov a diskusných vystúpení. Publikácia prináša výsledky historického bádania v ostatných rokoch u nás a v zahraničí.

Okrem tejto publikácie sme vydali pozoruhodný titul „Neboli sme sami" (ang., rusky a slov.) o medzinárodnej účasti v SNP. Za našej pomoci vyšli dve pozoruhodné spomienky: Imrich Karvaš: „V pazúroch gestapa" a Július Nosko: „Takto bojovala povstalecká armáda", z pera náčelníka štábu a makroekonóma európskeho formátu. So záujmom sa stretla aj kniha „Dôstojníci a štáby povstaleckej armády", ako aj reprezentatívna obrazová pubikácia od svetoznámeho fotografa Karola Kállaya „Spomienky na SNP". Píšem o tom preto, že ak by niekto z vážených čitateľov mal o niektorú knihu záujem, môže sa na nás s dôverou obrátiť.

Zároveň by som chcel láskavo poprosiť všetkých účastníkov odboja a SNP, ako aj ostatných, ktorí majú pozitívny vzťah k téme, aby podporili finančnými darmi naše úsilie o vydanie publikácie o bratoch Mirka, Miľana a Miloša: *Sága rodu Veselovcov*. Zainteresovaní budú vedieť, že ide o významných odbojárov-dôstojníkov, ktorí obsadili budovu veliteľstva pozemných vojsk a skonc ipovali s dr. Vavrom Šrobárom prvé dva najvýznamnejšie dokumenty SNP — Proklamáciu k vojsku a k národu — mali zodpovedné funkcie v SNP, neskôr bojovali v horách ako partizáni a ešte neskôr kruto perzekvovaní.

Za pochopenie a pomoc úprimne vopred ďakujem.

PhDr. LADISLAV TAKÁČ, CSc., riaditeľ Múzea SNP

975 59 Banská Bystrica, Kapitulská 23

Tel 088-723-258, Fax 088-723-716

Petr Rybář

» KANADOU ZA ROMANTIKOU «

Během výpravy napříč Kanadou absolvoval autor 22 000 km - prérií s nalezišti dinosaurů, předhořím i vysokohorskými pustinami Skalistých hor. Čekala jej setkání s dramatickou scenerií a divokou zvěří, s duchovním světem Indiánů, zvyky kovbojů i se vzpomínkami zajímavých lidí, jež nikoliv náhodou evokují besedy *"s Eskymo Welzlem po sedmdesáti letech"*.

Knihu vydá v březnu 1995 nakladatelství IRIS RR v rozsahu cca 300 str. s přílohou barevných a černobílých fotografií (předběžná cena 200,- Kč).

ŽÁDEJTE U SVÝCH KNIHKUPCŮ ČI OBJEDNEJTE U VYDAVATELE!
(IRIS RR, Svatoplukova 1210, 738 01 Frýdek-Místek, tel. 0658/210 38).

Na lavičce v parku. „Slečno, věříte, že umím číst myšlenky?" „Nevěřím. Ta bych vás tady neseděl jako dřevo."

Z České republiky

List "Dnes" přinesl smutný článek o dnešních poměrech na býv. Podkarpatské Rusi; "Východní kout střední Evropy". --Min. vnitra se snaží objasnit smrt Jana Masaryka v r. 1948. --Někdo ukradl Čs. soc. demokracii 20 milionů korun. Státní zastupitelství vyšetřuje. --Koruna bude plně směnitelná, ale postupně. --Obchody v Ostravě si stěžují na romské kapsáře; jejich hlavním působištěm je okolí Masarykova náměstí. --Nejkrutější StB vyšetřovatel z 50. let v Uh. Hradišti, M. Grebeníček st., bude konečně postaven před soud. --U Krnova bylo nalezeno 800 min po sovětských okupantech. --Začala vycházet "Nová Přítomnost", Národní třída 11, 111 00 Praha 1. Předplatné US $24 za rok. Vydavatelem je dr. Martin Stránský, vnuk pův. zakladatele. --V Praze vyšly paměti otce prezidenta Havla a je to čtení nadmíru zajímavé. --28.2. zemřela v Praze čestná občanka Pardubic PhDr. Marie Svobodová. --V Pardubicích přednášel o TGM dr. Jaroslav Opat, ředitel Masarykova ústavu v Praze. --"RP" Mělo článek "Jan Masaryk zblízka". Pojednává hlavně o dokumentech z archívu Lumíra Soukupa. --Svěcení kaple v Plzni-Doudlevcích bude 13.5. v 15 hod. odp., v rámci oslav 700. výročí založení města a 50. výročí vstupu americké armády do Plzně. --Orbis v Praze vydává elegantní revue "Země Koruny české". Objednávky na: ORBIS, Vinohradská 46, 120 41 Praha 2. --Dr. Milan Uhde navštívil Pardubice a nového primátora Libora Slezáka. Rozumněli si. --J. Kopic založil loni "Nadaci na pomoc starým a osamělým lidem", Na Bradle 957, 582 91 Světlá n. Sázavou. V plánu je stavba penzionu. --Aktivní je Klub absolventů Bačovy školy, Dům kultury, 762 25 Zlín. Jednatelem je Mir. Koutský. --Informace o franc. předloketních berlích dodá Ing. St. Maruszak, Branka u Opavy č. 52. Má zájem o export do Kanady. --Věra Pláničková, 72, je aktivní Sokolkou v Rájci u Zábřehu. --Klub dr. Milady Horákové má adresu: Nám. Republiky 7, 111 49 Praha 1. Předsedou je Frant. Kopecký. --Z Třebíče došla zpráva, že tam zemřela býv. profesorka francouzštiny na pardubické reálce Marie Svobodová. Nepřijede tedy na sjezd třídy, která maturovala před 50ti lety, v r. 1996. Jediným žijícím profesorem je býv. matematik Josef Svoboda. --Urny s popelem prof. Vlad. Krajiny a jeho paní Marie se nacházejí v Památníku obětí fašismu a komunismu na Vyšehradě. --Brzy má vyjít Památník dr. P. Zenkla. --Časopis "Vozíčkář Plus" má adresu: Rokycanova 2654, 530 02 Pardubice. V posledním čísle byl popsán osud D. Porady, vých. vojáka, jenž jako invalida žije v Bystřici pod Hostýnem. --Prez. V. Havel konstatoval ve svém nedávném projevu v Karolinu KU, že "Svatá říše římská .. měla multikulturní charakter". /Asi neví, jak se to slovo v Kanadě zprofanovalo./ --V soutěži historických filmů ve Francii se čestně umístil film H. Haase "Bílá nemoc". --Ve Zlíně bylo znovu otevřeno Obuvnické Muzeum. --JUDr. František Kožík /autor románu "Poslední z Pierotů"/, 86, se oženil s Olgou Horakovou. Kožík se narodil v Uh. Brodě. --Zemřel písničkář Jiří Wabi Ryvola, 59. --Milan Uhde řekl na rádiu Alfa, že "existuje plán postupných kroků, podle něhož by se mělo nájemné z bytů v r. 2000 ztrojnásobit". --Depozitář Zikmunda a Hanzelky bude ve Zlíně. --Populární jsou tablety s přírodním karoténem "Phytocaps Ad". --Ing. M. Zikmund procestoval sev. Austrálii, jako host zlínského rodáka Fr. Popovského. "Tempo" o Zikmundovi mělo článek "Nejsem zralý obout bačkory". --Herec Josef Abrhám dostal zpět cihelnu v Kunovicích, kterou vlastnil jeho děd od r. 1895. Podnik vyrábí 5 druhů cihel. --Žďárskou peticí za práva občanů /stížnost na Okr. správu soc. zabezpečení/ se má zabývat parlament. --Nedílnou součástí mnohých výstav hub je J. Voženílek, zvaný "Krakonoš", z Chocně. Houbaři si vydávají "Mykologický sborník", Karmelitská 14, 118 00 Praha 1. --Nedočkavě se čeká na knihu JUDr. Pospíšila o krvavé Světlaně. --Na sev. Moravě jsou lázně Darkov. Mají pramen jodobromové solanky. Adresa: 733 12 Karviná-Hranice. --V Brně vycházejí noviny nazvané "Moravská politika", Box 69, 625 00 Brno. Redaktorem je A. Továrek. --Doporučujeme "Prague Post". Viz inzert str. 3.

Komu tato fotografie připomíná jedny známé lázně na Moravě, mýlí se: je to střed malých, ale lékařsky dokonale vybavených lázní, nedaleko Hranic: Lázně Teplice nad Bečvou. Krajany z USA a z Kanady si tam doslova zamilovali. Ti se vracejí po několika týdenním pobytu osvěženi na těle i na duchu! Většinou ale tají, kde byli.. Léčí se tam nemoci oběhového a pohybového ústrojí, nemoci kožní, poruchy srdečního rytmu Holderovou metodou. Jsou tam dokazatelně nejvydatnější minerální prameny termální kyselky; písemné zprávy existují od začátku 16. století. J.A. Komenský tyto lázně uvedl na známé mapě Moravy, vydané v Holandsku. Lázně mají 9 lázeňských domů se 600 lůžky. Moderní biochemická laboratoř upřesní diagnózu. Kyselka má vysoký obsah uhličitého oxidu ve třech vydatných pramenech. Tvrdí se, že pitím kyselky se snižuje krevní tlak. V Teplicích jsou krásné zelené parky. Oblíbené je fitcentrum, minigolf, tenis a pod. Populární jsou výlety do okolí, včetně Moravského Krasu. Lázně mají slogan: "Vaše srdce nás potřebuje". Za odbornou lékařskou péči ručí MUDr. Pavel Jansa, adresa: 753 51 Lázně Teplice nad Bečvou, tel. 0042/642/201 353 nebo 0043/642/201 663 či 0042/642/202 911. Fax: 0042/642/201 739. Můžete si dovolit otálet?

Populárním kat. knězem na Hradecku je P. Jan Pazdera, který působí v Dobřenicích. Ročník 1928, rodák z Řepína, okr. Mělník. Bohosloví dostudoval v Litoměřicích, za komunizmu si zakusil své. Potěšilo ho, když naproti faře ležící zámek s hospodářskými budovami dostali zpět býv. majitelé. Stará se o farníky a vede skauty. Má i svého koně. Pilný pracant na Vinici Páně.

Na vysokých školách v zahraničí studují desítky českých vojáků

Praha - Na zahraničních vojenských školách studuje v současné době dvacet českých vojáků. Dalších čtyřiačtyřicet navíc je v cizině krátkodobé kurzy. Specialisté studují na školách ve Spojených státech, v Kanadě, Německu, Nizozemí, Velké Británii, Francii a Dánsku, přičemž některou ze zahraničních škol již absolvovalo třicet studentů. Naopak v tuzemských vojenských vysokých školách nyní studuje sedm zahraničních vojáků - dva Litevci, jeden Lotyš a čtyři Poláci.

Republika má úřady vojenských a leteckých přidělenců v osmadvaceti zemích po celém světě. V Praze je třiatřicet zastoupení vojenských a leteckých přidělenců. MFD 23/11/94

K 50. výročí bojů a na počest vzácného vlastence, p. továrníka V. Hodka /14. 11. 1904-28. 8. 1977/:

Boj o Trojský most

Jeden z nejtěžších bojů, který se odehrál v Praze ve dnech národního povstání 5. až 9. května 1945, byl sveden na trojském i holešovickém předmostí Trojského mostu. Boj zuřil v plné síle po dva a půl dne a vynesl ve svých plamenech a ze stínů smrti, které jej provázely, nesmírné příkladů skutečného hrdinství.

Ohromná přesila útočníků

Německé oddíly, zprvu ustřelované v prostoru Ďáblickém, obsadily v noci ze 6. na 7. května návrší nad Trojským mostem, počínaje křižovatkou návrší těsně západně od Bubenských tulice na Kolbence a na Zátaví a končíc osou Trojského mostu (na Kuchyňce). Podle různého odhadu čítalo toto vojska mužstva v síle asi dvou divizí (17.000 mužů), vybrojených těžkým a lehkým dělostřelectvem, ohromnou vozbou, několika betonovými bombardovacími a pozorovacími, zdravotní a spojovací službou atd. Do boje o most nasadil protivník ovšem jen část těchto sil. Na návrší v Šimáčkově ulici v Kobylisích byly umístěny 2 baterie 105kých, 15centimetrových houfnic, 1 baterie lehkých děl, minometů a pancéřové vozy (1 tygr). Níže u Vltavy ve skupině domů a vil, v zahradách, ukryty stromy a křovinami na Pele-Tyrolce postavený další baterie děl a ukryté tanky, připravené k útoku na most. Kromě obrněných těchto zbraní bylo zařazeno a nepřátelská strana do boje 800-1000 mužů úderných čet, vybrojených automatickými zbraněmi než byl z blízka.

Obránci, vyzbrojení jen odvahou a nadšením

Proti těmto vybraným, bezvadně vyzbrojeným a až po zuby ozbrojeným silám německým stálo na mostě a na holešovickém předmostí hrstka 100 českých dobrovolníků-střelců, shromážděných těsně před zahájením boje, z nichž mnozí byli poučováni o střelbě z pušek a o zacházení s pancéřovými pěstmi, z ručních granátů a s kulomety teprve v posledních chvílích. Výzbroj byla primitivní, nejednotná: vojenské pušky nejrůznějších systémů, také lovecké kulomušky, náboje sotva 20 kusů na pušku. Kulomety (lehké) byly jen 4, pro každý asi 400 nábojů, pancéřových pěstí s rozbuškami jen 30.

Most byl v noci z 5 na 6. května a ještě v neděli opevněn na obou předmostích silnými barikádami, jejichž vybudování se zúčastnilo všechno okolní civilní obyvatelstvo, tedy i ženy. Před zahájením boje byla ohrana barikády na pravém (trojském) břehu Vltavy svěřena čet. v zál. Rud. Wildovi (v civilu strojírenské firmě) a hlavní obranné postavení zaujato na předmostí holešovickém.

Zahájení boje

Hlavní boj byl zahájen Němci 7. května kolem 9. hod. ráno (těžkou dělostřeleckou přípravou, běla pálila nejprve na barikády na pravém břehu řeky a snyslem vyvolit úderným čelním přísunem na most a později přechod mostu. Naši střelci tam umístění měli první ránu a za nejrudší palby museli ustoupit jednak přes most, jednak západním směrem k Troji, kde zaujali dobrou pozici na skalním ostrohu „pod zámečkem", odkud ovládali svými ručními zbraněmi každý pohyb protivníků na mostě i na trojském předmostí. Brzy potom se již objevili mezi zábranami a vilami na cestě od mostu až po Vlachovku první útočníci. Naši střelci z holešovického předmostí a střelci, vedení četařem Wildou, hned zahájili palbu. Němci odpovědělí dělovými salvami, řady našich zásahy řídnout, jejich palba umlkla.

Němci je domnívali, že dělostřelecká příprava byla již dostačující a asi v 10.30 hod. zahájili útok. Zbabělé a zákeřně, jako mnohokrát předtím i potom. Vytáhli totiž násilím ze sklepů za z úkrytů v domech na Pele-Tyrolce 13 neozbrojených a nezbraněných našich mužů a hnali je s bílou praporem na most tak, aby těla těchto nebohých zajatců kryla postupující německé uderníky. Naši střelci na mostě a na předmostí byli opravdu po několik vteřin v rozpacích. Jak čelit tomuto barbarství, ale potom zvítězil pochopitelně řádný bezvadně mířenou střelbou mezi útočníky. K první barikádě se dostalo asi pět Němců. Zbytek nejel obrněným na pomoc z Mukově a Kralupu pancéřovými vlaky, které lehkými děly ostřelovaly. Němec z holešovického nádraží a kanálu je zahnal na útěk. Strojvůdce tohoto pancéřového vlaku, Boh. Kandus, byl zabit německým granátem. Z útočících 60 Němců se zachránili 2. Tak byl odražen první útok.

Pod hnilnovou palbou

Druhý útok byl zahájen těsně dne před 11. hod. hnilnovou palbou. Větším počtem děl má dopoledne byly ostřelovány obě barikády na mostě a celé předmostí v Holešovicích. Zničeny byly: skladiště dnů asi 100 kroků vzdálené od holešovického obchodního přístavu, za ním stojící nájezové domky, ohrady a skladiště. Poničeny byly také všechny domy, ve kterých Němci tušili ukryté střelce. V barikádě byly zapáleny těžkými vozy.

V dělostřeleckém ohni a ve chvílích, kdy všechno naslouchání se žádné marné a všechny naděje ztroseny, zůstali na posicích jen mrtví a ze statečných jen ti nejstatečnější: kulometčík E. Tichý, obchodník, Ant. Vávra, sklenář, J. Žák, strojník, M. Jeholák, úředník, M. Bruhner, M. Moser, zvrtkr, J. Jelínek, šofér, npor. J. Matějka a B. Kašpar, který padl. Ostatní střelci se skryli v přilehlých ulicích a domech.

Velitelství bylo v Hodkově továrně v Holešovicích. Továrník Hodek byl po celou válku ve spojení se zahraničním odbojem.

Do posledních náboje

Chráněni dělostřeleckou přehradou, podnikli němečtí útočníci nový výpad na most. Ve větším počtu vyrazili k první barikádě a kryti betonovým zábradlím, bušili pěstmi do hořící barikády holešovické, která již dřívější palbou z děl byla skoro zničena. I tuto barikádu pak přešli, dostali se před první domky na předměstí a hustnice „U Zavadilů". Zde útočná se tentá skupinka našich posledních hrdinů v boji zblízka s protivníkovou velkou přesilou. Po urputném vyčerpání a po vypálení posledních nábojů, v krunobilí vražedných střel, stáhli se naší vzad a zachytili se na okraji holešovického přístavu. Němci, podporovaní děly, postoupili Argentinskou ulicí, dosáhli křižovatky Argentinské a Plynární a zde se obrátili směrem k elektrárně, kde v noci byli již zadrženi. S krátkými přestávkami pokračoval boj i 8. května až do 18. hodiny, kdy byla definitivně sjednána počínající „Naších padlo 16. Němci napočítali mezi svými 382 mrtvé.

Páteru Malému tleskal zaplněný kostel

Páter Václav Malý, který se stal symbolem prvních dnů sametové revoluce a sám později ustoupil do pozadí, přijel do Pardubic na pozvání zdejší pobočky České křesťanské akademie, aby zde vystoupil s přednáškou »Místo církve v dnešní společnosti«. V lidmi do posledního místa zaplněném kostele sv. Jana Křtitele zhruba hodinu přednášel a další hodinu odpovídal na dotazy přítomných. Hned v úvodu Václav Malý řekl: »Místo církve v současné společnosti? To je opravdu mnoho otazníků. Zdá se mi, že vztah katolické církev a společnost je velmi složitý, že jsme v období určité proluky, určitého napětí. Když se ve společnosti řekne katolické církev, okamžitě naskočí restituce. Tato otázka byla zpolitizována a církev je vnímána jako mocenská instituce, která chce uchvátit majetek a bohatství. To je to nejhorší, co se katolické církvi mohlo stát. A bohužel, bude trvat nejméně jednu generaci, než se podaří překonat tyto předsudky, které se zase po listopadu '89 paradoxně posílily, místo aby byly rozptýleny.«

Dále páter Malý uvedl: »Okolo nás se vytváří pluralitní společnost, žijeme v parlamentní demokracii, jistě s nemalými potížemi. A my si musíme zvyknout na to, že jsme jednou z nabídek mezi dalšími. Zatímco dříve byla církev takřka jedinou alternativou vůči tomu, co se nabízelo na veřejnosti, dnes tomu tak přirozeně není. A my jsme z toho celí rozpačití, celí nesví.« K dnešnímu světu Václav Malý řekl: »Dnes, kdy se vytvářejí nové hodnoty, vyvstávají pro nás křesťany velké otázky. Jednou z nich je otázka ideologie, ideologie úspěchu. Hodnotný je jenom ten, kdo je úspěšný. Hodnotný je jenom ten, kdo má politický vliv nebo společenské postavení. Všechno se očekává od politika a je pořád zakmitlé občanské vědomí. Žijeme ve světě řekla my. Reklama je jedno velké sídlisko, které zužuje vidění světa. Žijeme ve světě zkratek. Víte, jak jsou lidé netrpělivi čist. Jak rádi čtou Blesk, protože vlastně nemusí přemýšlet. Obrázek, dvě tři řádky textu a člověk má pocit, že po přečtení těchto novin vlastně ví, co se ten den událo. Ale ve skutečnosti neví nic. Žijeme v období nové vytvářející se kultury, kultury naprosté účelovosti. Proti tomu je možné postavit jinou kulturu, a tady si myslím, že je těžiště našeho působení.«

Nebývá zvykem, aby se v kostele tleskalo. Zde však byl páter Václav Malý za své vystoupení odměněn potleskem zaplněného kostela.

Petr DOUBRAVA

ČECHOSLOVÁCI v ZAHRANIČÍ

Až 500 hostí ubytuje v Brně během letních prázdnin ředitel školy SOŮ-spojů,Čichnova 23, 635 00 Brno.Tel. 011-42-5-41211750 nebo doma 011-42-5-791312. Vlad.Šimíček sdělil,že pokoje mají 2 nebo 3 lůžka. V době velethru sazba je se snídaní 25 dol. za noc.--Ing.Mgr.J.Škarda nám z N.Z. poslal sérii krásných fotografií.-- V Čs.Klubu v Kemps Creek,NSW,oslavil J.Novák v kruhu svých přátel své 98. narozeniny. Byl ruským legionářem v I.válce. Český velvyslanec RNDr.J.Suchánek mu předal medaili "Za věrnost 1939-1945" jménem ČSOL v Praze.--Hodonínský rodák Vlad.Králíček žije na N.Zélandě od r.65. Uchytil se tam jako elektrotechn.inženýr.Sbírá známky. -- Baťovec Jedovnický žije v Austrálii,slaví letos "78".Syn je lékařem. --"90" oslavila v Anglii obětavá vlastenka Zdeňka Pokorná. Vyzná se v nár. krojích.--Angl.lord Braine usiluje, aby se Wallenberg stal čestným občanem Velké Británie. Krajané v čele s dr.J.Langem pomáhají.--Býv.skaut J. Kašlík ve Val.Meziříčí,založil v Trnavě "Český spolek na Slovensku".-- Slovenští lékaři odcházejí na Moravu ve stále větším počtu a uplatnilí se např.v Ostravě,v Olomouci a v Brně.--Mistr Jar.Vašinka vystavuje své malby v Isny /Německo/ do 7.května.--Ant.Duarte řídí v Praze Student Agency a podle"Prague Post"zařídil na 200 míst v angl.rodinách pro české mladé ženy. Jiné dostal do USA.-- O zabavený majetek v ČR lze žádat do 30.4.95; solidní kontakt v Praze:Helena Teissingrová,Křižíkova 1,186 00 Praha 8.--Užitečný časopis "Čs.Sokol v zahraničí" bude vycházet do konce r. 95.--Během operního festivalu v Isny /SRN/ vynikli:český pěvec Radek Šindl a slovenský pěvec Gustav Beláček.

NAŠI V USA

Máme původní versi Úmluvy o naturalisaci mezi USA a ČSR ze 7.12.1929. Pošleme zájemcům.--Jiří Šafařík píše monografii o R.Firkušném,jehož sponzorem byl TGM.--Brněnský tisk vzpomněl nedožitých 100.narozenin žurnalisty Ferd.Peroutky. Mimo něho působil v lidovkách i K.Čapek.--Teplický rodák Karel G.Strasser,67,je předsedou Rotary klubu na ostrově Jersey; předal nedávno božickému Domovu důchodců vzácný dar: 2 hydraulická křesla specielně pro nepohyblivé pacienty. Za války sloužil v našich záp.jednotkách.--V Praze byla vyhlášena Cena Ferd.Peroutky.Zemřel v USA v r.1978.--Revue "Tramp"v Ostravě vzpomněla,že na 11.2.95 připadly nedožité 90.narozeniny cestovatele a hud.autora Eduarda Ingriše.Narodil se ve Zlonicích,kde je jeho muzeum.Zemřel 12. ledna 1991 a jeho vdova žije v So.Lake Tahoe,CA.--Jiřina Fuchsová vydává v LA občasník o 28.stranách. Každé číslo je bratru za US $10.-- Ubytování v Praze:M.Libichová,Chrudimská 3, 130 00 Praha 3-Vinohrady. Tel./011-42-2/ 73 59 114 či 994 23 95.--Krajan Jiří Lípa z Huntington, NY, zaujal kritický postoj ke knize "The Gypsies of Eastern Europe", autoři:D.Crowe a John Kolsti,která vyšla v r.1991.--Ve Washingtonu byla v budově Am.Červeného Kříže umístěna bronzová busta dr. Alice Masarykové. Zásluhu měla pí T.Šturmová.--Am."Freedom Review"přinesla článek z pera Wm. Korey-e "The Case of Wallenberg". Dotyčný se stal čestným občanem USA.--Záp.česko-bratrská Jednota v Cedar Rapids,Iowa,byla založena v r.1897.--Starostou Sokola Los Angeles,CA je Joseph Zelenka, ale pomáhá mu 27 členů výboru.-- Sokol Joe Machek z LA nám popsal pohnutou historii Bučánkovy sochy TGM před gymnásiem v Holešově na Moravě.--Prof.ekonomie z U.of Michigan,Jan Kmenta,přednáší v Praze do konce dubna.Nedávno navštívil Irmu Majerovou.

Do Kanady a USA se dováží Vavřinecké víno, ale mezi krajany populární BECHEROVKA se koupit nedá! Nikdo to nemůže pochopit, už z toho důvodu,že by byl další příjem tvrdých valut pro ČR. O popularitě tohoto nápoje svědčí i to,že ministr obrany dr.Holáň přivezl p.Tomáši Baťovi vzácný dárek: láhev BECHEROVKY! My se musíme zatím spokojit s tím,že se s povzdechem díváme na tento obrázek...

Měsíčník humoru a srandy:

"Trnky-Brnky",Box 55, 763 12 Vizovice, ČR. US$10 za rok..

ÚTĚKY A NÁVRATY MILOSLAVA RECHCÍGLA

Text: KAREL PACNER

Poprvé se pokusil o útěk z Československa v květnu 1948. Skončil v klatovské base. Nebylo mu ještě osmnáct a soudit nezletilého je vždycky komplikovanější. Nakonec si všichni oddechli, když po zvolení Klementa Gottwalda prezidentem republiky vyšel ven na amnestii. Dokonce si mohl dodělat maturitu - třebaže dostal na vysvědčení dvojku z mravů za pokus o ilegální přechod hranic.

Nejraději by studoval medicínu, ale kromě zmíněného škraloupu měl i špatný kádrový původ: otec, předválečný poslanec za agrárníky, byl předsedou Svazu mlynářů, a navíc nedávno utekl z vězeňské nemocnice za šumavské kopce. Chlapci nezbývalo nic jiného než se s maturitním vysvědčením v kapse tužit na brigádě v jednom podniku v Hradci Králové. Nejdřív se utěšoval, že mu to dopomůže k přijetí na fakultu, ale brzy si uvědomil svou bláhovost. Koncem léta 1949 se mu u Mariánských Lázní přechod do západního Německa podařil.

"S otcem jsem se shledal v táboře v Ludwigsburgu a spolu jsme v únoru 1950 odpluli do Ameriky," vzpomíná doktor Miloslav Rechcígl. "Mlýn nám komunisté ukradli. A maminku pronásledovali - obvinili ji, že prý pšenici, která patří státu, krmí své slepice, a poslali ji na osm let do kriminálu. Když se odtamtud vrátila, snažil jsem se ji pozvat k nám, ale nevyšlo to. Odnesla to za nás."

"Setkali jsme se týden potom, co přijel do New Yorku," říká Eva Rechcíglová. "V Masarykově klubu, kde se jednou za měsíc scházeli předváleční i poválečni emigranti."

"Eva mi pomáhala s angličtinou, já jsem jí zase pomáhal vylepšovat češtinu." Evin otec, pan Edwards, jak se přejmenoval známý pražský advokát Pavel Eisner, aby si ho nepletli se slavným literárním jmenovcem, uprchl z Prahy už v roce 1939. Eva stačila vychodit půl třídy obecné školy.

Učili se navzájem tak dlouho, až se v roce 1953 vzali. To už Miloslav studoval na Cornellově univerzitě v New Yorku biochemii výživy. Hned po příjezdu začal pracovat v malé manufakture Czech Quality Goods, kde navlékal náušnice z českých korálků. Po večerech chodil do jazykové školy. Jakmile se cítil jistější v angličtině, zažádal o stipendium na vysokou školu. Nakonec si mohl vybrat ze dvou nabídek - dal přednost Cornellu.

"Napsal jsem do žádosti, že chci studovat výživu, protože to je obor, ve kterém budu moci nejlépe pomáhat své republice, až se tam po vyhnání komunistů vrátím." Mladý Rechcígl uvažoval stejně jako většina exulantů - komunistický systém ve střední a východní Evropě se musí brzy zhroutit, možná i válkou, ke které se mezi Východem a Západem na počátku padesátých let schylovalo. Ale jak získával akademické hodnosti, tak si stále víc uvědomoval, že jeho návrat se oddaluje.

"Když ruské tanky obsadily v osmašedesátém roce Československo, báli jsme se, že tam zůstanou komunisté možná navěky. Teprve když se prezident Reagan ostře postavil vůči požadavkům Kremlu a přišel s představou uzbrojit sovětský režim, a později, když se v Moskvě chopil vesla Gorbačov, začala nám znovu svítat naděje."

Doktorát v oboru biochemie a fyziologie výživy získal osmadvacetiletý Rechcígl v roce 1958. Pak nastoupil na stáž v Národním ústavu zdraví (NIH) v Bethesdě u Washingtonu. Po dvou letech mu nabídli místo výzkumného biochemika. Soustředil se na biochemii rakoviny a význam aminokyselin v organismu.

Po deseti letech v NIH byl vybrán do ročního manažerského kursu pro kapitány vědy. Kromě spousty teoretických přednášek o řízení vědeckého a technického výzkumu i průmyslu absolvoval rovněž dvouměsíční stáž v Úřadu pro rozpočet, který je součástí Bílého domu. "Poprvé jsem měl možnost nahlédnout do kuchyně americké vládní administrativy. Viděl jsem, že dobrou argumentací je možné přesvědčit úřady, aby změnily své priority a na důležité projekty zvýšily rozpočet. Mimochodem, právě takový dialog mezi vědou na jedné straně a vládou a parlamentem na straně druhé v České republice postrádám."

Potom doktor Rechcígl nastoupil jako speciální asistent pro výživu na ministerstvu zdravotnictví. Ale tahle funkce ho neuspokojovala. Po roce přešel do Agentury pro mezinárodní rozvoj při ministerstvu zahraničí. Tato agentura organizuje pomoc směřující k rozvoji výzkumu v chudých zemích Asie, Afriky a Latinské Ameriky.

"Snažíme se vytvářet takové programy, které by jim pomohly postavit se na vlastní nohy. A v roce 1990 se nám podařilo zařadit do tohoto rozvojového programu i evropské postkomunistické státy včetně Československa. Bohužel, ani porevoluční československá, ani nynější česká vláda neprojevily přílišný zájem o podporu vědy a výzkumu. Velká škoda, velká chyba. Bez vědy nikdy nebude v České republice možné vyřešit například ekologické problémy, všeobecnou degradaci životního prostředí. Bez technologických inovací nemůže český průmysl konkurovat zahraničí. Největším českým kapitálem byli vždycky tvořiví lidé, nikoliv nerostné bohatství či něco jiného."

Základní data dr.Miloslava Rechcígla: adresa-1703 Mark Lane, Rockville,MD., 20852,USA. Tel./301/881 - 7222. Nar. Mladá Boleslav, 30.července 1930.B.S.Cornell U. 1954,M.N.S. Cornell U. 1955.,Ph.D.Cornell U. 1958. Nejznámější práce:"Educators with Czechoslovak Roots /1980/, "The Czechoslovak Contribution to World Culture /1964/, "Handbook of Nutrition and Food","Comparative Animal Nutrition".

Z domova utíkali sociální demokraté, národní socialisté, lidovci, agrárníci... Ani tvrdý chlebíček v exilu mnohé z nich nedokázal smířit, stále v nich přetrvávaly antipatie a politikaření. Vědcům a umělcům byly tyhle šarvátky cizí. Na podzim 1956 se při Čs. národní radě americké ustavila studijní skupina: Musíme najít nějaké východisko! Z diskusí, které trvaly přes rok, vykrystalizovala představa zorganizování čs. exilových vědců a umělců - vytvoření Společnosti pro vědy a umění (SVU) v Americe. O její vývoj se zasloužili především Jaroslav Němec, za války čs. vojenský prokurátor a později pracovník Národní lékařské knihovny ve Washingtonu, a mladý Rechcígl.

V červnu 1958 zvolilo prvních dvě stě členů SVU svým prezidentem profesora Václava Hlavatého, matematika světové pověsti a někdejšího rektora Univerzity Karlovy. Hudebník Rafael Kubelík a profesor Vratislav Bušek, rovněž z UK, se stali viceprezidenty. Svou činnost začala Společnost skromně - přednáškami. Jednou měsíčně si do Washingtonu zvala řečníky: například politiky Zenkla, Slávika, Majera, Lettricha, nebo vojáky, generály Moravce a Hasala. Ti jim vysvětlovali své neuskutečněné ideje a plány a debatovali s nimi o budoucnosti.

"Ostatní exilové organizace měly k SVU dost nedůvěru. Jejich představitelé si mysleli, že chceme ovládnout politický život. Jenže my jsme zůstávali důsledně ve sféře vědy a umění. Ale třebaže jsme se politice vyhýbali, vždy, když šlo o něco podstatného, jsme se ozvali. Po sovětské okupaci jsme rozeslali dva tisíce dopisů na všechny univerzity ve světě, abychom upozornili na toto příkoří, pak jsme získávali zahraniční přátele na podporu Charty 77 a československých politických vězňů..."

Postupem času začaly být washingtonské schůzky i setkání v jiných střediscích přece jenom těsné. V dubnu 1962 se konal ve Washingtonu první celosvětový sjezd Společnosti pro vědy a umění. Šedesát význačných badatelů československého původu přednášelo své studie od lingvistiky přes sociologii až po přírodní vědy. Cílem bylo ukázat Američanům i ostatním, co Češi a Slováci dokáží. Šlo o to, aby svět na Československo v době komunistické diktatury nezapomněl.

"Míla organizoval první kongres, a já proto musela s naším druhým dítětem, s Karen, zůstat o dva dny déle v porodnici," vzpomíná Eva Rechcíglová. "Pak si vzal na starost kongres druhý, třetí,... i ten zatím poslední, sedmnáctý, který se konal letos koncem června v Praze." Od roku 1962 je Rechcígl členem ústředního výboru SVU, v letech 1974-78 byl jejím prezidentem.

Rechcíglův syn Jack je profesorem půdoznalectví a ekologického zemědělství na floridské univerzitě. Dcera Karen prodává v Novém Mexiku kapesní telefony. I když se narodili jako Američané, česky prý rozumějí dobře, horší je to s mluvením. Jack má však nyní výhodu, protože může konverzovat se svým českým stážistou.

Také kvůli Jackovi a Karen se Miloslav Rechcígl pustil do pátrání po svých předcích. Dějiny svého mlynářského rodu, který sídlil na řece Mohelce v Chocnějovicích na Mladoboleslavsku, vystopoval až do roku 1800.

Historie je vůbec velkým koníčkem přírodovědce z Marylandu. Tři desetiletí pátrá po velkých Čechoameričanech. Pomalu dává dohromady knihy o dvou z nich. O Augustinu Heřmanovi, který přistál v Novém Amsterodamu (nynějším New Yorku) roku 1644, a o Fredericu Philipsovi, který se tam objevil jen o málo později. "Oba se brzy vyšvihli jako statkáři a diplomaté. Heřman nejspíš pocházel ze Mšena, o Philipsovi někteří soudí, že byl potomkem šlechtické rodiny Kinských."

Nejdále je Miloslav Rechcígl s rukopisem přehledu snad všech význačných Čechoameričanů. Budou to stručné biografie tisíců Američanů, kteří mají své kořeny v českých zemích, přičemž o mnohých to málokdo ví. Doktor Rechcígl je vědec, který neumí mluvit květnatě, ani propadat sentimentalitě. Říká však, že tohle pátrání jej povznáší. ■